

## ปัญญาอบรมสมาธิ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ประสาเราเลย เวลาไปพูด ใครก็บอกไปหาพระองค์นี้ดีพระดี พระดี นี่คำที่ดีของเราดี ใครพูดอย่างนี้ปีบนะ ส่วนใหญ่มาจะให้ยาแรง พอให้ยาแรงเขาจะกระเทือน คำว่าดีของเราคือธรรมะต้องเข้มข้น นี่คำที่ดีของเขา เราพูด เราก็เข้าใจนะ แต่บางทีเราวัดระดับตรงนี้ไม่ได้ คำว่า ดีของเขา เขาก็จินตนาการในความเห็นมุมมองของเขาว่าดี

ถ้าดีของเขาก็ต้องพระพุทธรูปไป เรียบร้อย นิ่ง

ก็กราบพระพุทธรูปที่บ้านก็จบ!

ถ้าของเราเพราะถ้าพูด ถ้าสนิทมานะหรือทันนะ เราพูด โอ้โฮ แรง เพราะมันแรง มันประสาเรามันพูด เราพูดสะดวก เพราะมันออกมาจากความรู้สึกของเรา เราพูดตรงๆ เหมือนเด็กไร้เดียงสา พูดตามนั้นนะ แต่ถ้ากับสังคมนะ เราพูดประสาเรานะ เราต้องต่อแหล่ จะพูดอย่างนั้นไม่ได้อย่างใจหรอก มันไปสะเทือนเขา

นี่เวลาพูดกับพวกโลก เวลาเราคุย เมื่อสองวันนี้โยมเขามาพูด แล้วโยมถามนี้แหละ เขาบอกว่า “การปฏิบัตินี้ผิดหมดเลย ผิดหมดเลย” เขาไปฟังชีดึ้นะ เขาตกใจ เขาเรียกเราว่าแล้ว การปฏิบัติทั้งหมดผิดหมดเลย แล้วเขาก็ฟังไปเรื่อยๆ ใจ พอสุดท้ายแล้วที่โยมมาถามเรื่องสัพพัตตปรมาสอะไรนะ พอสุดท้ายเขาบอก อ้อ การปฏิบัติของคนมีกิเลสมันก็เป็นอย่างนั้นเอง หลวงพ่อมาเฉลยทีหลัง พอที่แรกผมฟังผมสะดุ้งหมดเลย นึกว่าหลวงพ่อบ้าไปแล้ว

เวลาคนฟังเขาคิดไม่ถึงนะ ถ้าการปฏิบัติผิดหมดเลย มันก็ผิดหมดเลย ทีนี้เราพูดกันด้วยปรมาตธรรม คนเราเกิดมาสกปรกทั้งนั้น แล้วทำไมเราไม่ปฏิบัติกัน เราไม่ทำกัน มันจะเป็นไปได้ยังไง แต่พอปฏิบัติแล้วนี่ในมุกกลับของความคิดพวกเรา กลัวผิดใจ

นี่เราหักมุมไง หักมุมเหมือนกัน ผิดหมดละ ผิดหมดเพราะอะไร เพราะเรามีกิเลสอยู่ ธรรมชาติของมัน นี่การปฏิบัติก็เพราะว่าผิคนั้นแหละถึง..เพราะอะไร เพราะเราก็ผิดก็เรามีความคิดแบบนี้ทั้งนั้นนะ เกร็งไปหมดเลย ปฏิบัติกลัวแต่ผิด แล้วอยู่อีสานนะ เราไปอีสานนะ เราก็เกาะไปตามตะเข็บ เวลามันท้อใจ มันทุกข์ใจ มันก็เป็นเหมือนที่หลวงตาท่านเป็นนะ ท่านบอกเลย ท่านเรียนจบมามาแล้วเราจะปฏิบัตินี้ ถ้ามีใครบอกเราว่า

“มรรคผลนิพพานมีจริง” เราจะทุ่มทั้งชีวิตเลย ก็มันลึกลับไง เราก็เป็นอย่างนั้น เราก็ลังเล เวลาลังเลขึ้นมา เอาที่ฟังที่โน่นรู้ไหม ไปวัดป่าสุทธาวาส ไปดูพระธาตุ พระธาตุหลวงปู่มัน มันมีจริงๆ นะ ทั้งๆ ที่ไม่เห็นนิพพาน เห็นพระธาตุก็ยังดี ไปดูพระธาตุ ก็ฮ่า ชื่นใจมาพักหนึ่ง ก็เที่ยวต่อ ปฏิบัติเวลามันท้อใจมันอะไรก็ ไปดูพระธาตุ

นี่ๆ ผลมันอยู่นี่ ผลมันอยู่นี่ ตอกย้ำ!

เราก็แก้ไขของเรา มาเราก็เป็นเหมือนโยมนี่แหละ ที่นี่พอเราคิดว่า เราเป็นเหมือนโยม แล้วเรามาจากไหน เราก็มาจากฆราวาสไง แล้วฆราวาสทุกคนมันเป็นอย่างนี้ พอเป็นอย่างนี้ปั๊บมันก็วิตกกังวล เราก็หักมุม หักมุม เพราะเราก็เป็นมา นี่พอโยมถาม เราเข้าใจหมดละ อะไรเป็นสัจพจน์ปรมาส อะไรไม่เป็น นี่กลัวผิดแล้ว กลัวอย่างไรก็ผิด เพราะใจมันมีอวิชชาอยู่

นี่การปฏิบัติเราไป นี่มันก็มาตรงนี้ มาที่เวลาเราพูดธรรมะกัน พวกอกิธรรม

“ปฏิบัติอย่างวัดป่าเรานี้ผิดหมด ต้องไม่มีความอยาก ถ้ามีความอยากปฏิบัติไม่ได้”

นี่โดยความคิด โดยทางวิทยาศาสตร์ จริงไหม การที่เราทำทดลองทางวิทยาศาสตร์ การทำวิจัยทุกอย่างต้องดีหมด มันถึงจะดีใช่ไหม แล้วการปฏิบัติต้องดีสิ ทุกอย่างมันต้องไม่มีความอยาก อยากมีกิเลส มันต้องไม่มี มันถึงจะปฏิบัติได้

ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติ หรือเราไม่มีหลัก เราก็เชื่ออย่างนั้น!

แต่พอปฏิบัติไปแล้ว มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะคนเกิดมาคืออวิชชาพาเกิด แล้วอวิชชาพาเกิด อวิชชามันอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว มันมีความอยากเป็นธรรมดา!

พระพุทธเจ้าฉลาดมาก ฉลาดที่ว่า เอาความอยากเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าพูดเอาความอยากแปรเป็นแบบว่า เอาความอยากแปรเป็นมรรค คือเอาความอยากแปรเป็นสิ่งที่เป็นคุณธรรม อย่างที่ว่านี่ แปรเข้าไป

ทีนี้อภิธรรมเขายกเป็นไปไม่ได้ อยากคือกิเลส มันจะแปรเป็นธรรมได้อย่างไร แต่ถ้าปฏิบัติได้ ได้หลวงตาท่านถึง..

เราพูดกับพวกโยมด้วยประจำนะ พูดกับพวกโยมว่า “ทางพวก ๘ ประโยค หรือพวกทางนักวิชาการเขายกสังคัมไทยเรา บางทีเริ่มต้นผู้นำของเราแปลบาลีมาเป็นไทยนี้ ผิดพลาด พอผิดพลาดปั๊บ มันเข้าไปในเนื้อของสังคัม คือเข้าไปในวัฒนธรรมแล้ว เราจะไปเปลี่ยนใหม่ มันเปลี่ยนไม่ได้ อย่างเช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ ธาตุ ๔ แปลผิดเลย เราไปแปลกันว่าลม แต่ความจริงคืออากาศ

ทีนี้เราแปลว่าเป็นลมไปแล้วนี่ พอดิน น้ำ ลม ไฟ ลมแปลว่าลม ลมก็แปรปรวน นี่ปฏิบัติแล้ว ลมมันคืออากาศ นี่มันก็มีธาตุ ๖ ดิน น้ำ ลม ไฟ ไข่มุข แล้วก็ธาตุรู้ กับอากาศ ธาตุ ธาตุ ๖ ละ นี่ถ้าเราแปลผิดออกมา หรือเราแปลสังคัมมันยอมรับไปแล้ว เราจะมาแก้ไขเปลี่ยนแปลง เราต้องไปฝืนกระแสสังคัมแล้ว พอจะไปแปลปั๊บ

“เอ็งเก่งมาจากไหน เอ็งดีมาจากไหน เอ็งจะเอาชนะสังคัมได้อย่างไร”

มันก็เลย...ตัวเราเองไม่ไหวหรอก ทีนี้ย้อนกลับมาตรงที่ความอยาก ในเมื่อผู้นำเขามีความเห็นอย่างนั้น แล้วเขาฝึกฝนมาจนมันเข้าไปในกระแสสังคัม ทางอภิธรรมบอกว่า อยากปฏิบัติไม่ได้ (เราไปเห็นอยู่ เขาชวนกันไป) เขาพูดทำนองนี้ แล้วเขารุนแรงมาก เขารุนแรง

เมื่อก่อนเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ อยู่กับหลวงตา เราก็แปลกใจ ตอนเป็นพระเด็กๆ ว่าทำไมพวกอภิธรรม พวกนี้พวกเขาปฏิบัติ เขามีมุมมองแบบที่ว่าฉลาดเคลื่อน พอฉลาดเคลื่อน ทำไมครูบาอาจารย์เราไม่ไปแก้ไข แล้วพอเราปฏิบัติใหม่ๆ มันก็สิดใจ แล้วพอเราเข้าไปปะทะ อ้อ! อย่างนี้เอง ที่ครูบาอาจารย์ท่านไม่ทำ คือมันเป็นเรื่องสุดวิสัย เรื่องของกิเลสมันบังตา มันมีความเห็นกันอย่างนั้น

ใหม่ๆ เราคิดว่าเราไม่มีประสบการณ์ เราคิดว่าได้ เราไปคุยกับยาย.... แก่เป็นนัก  
อภิธรรมเลย แล้วแก่เป็นคนสอนอภิธรรมเลย แก่ก็บอก

“มีความอยากปฏิบัติไม่ได้ ไม่มีการศึกษาก็ปฏิบัติไม่ได้ ไม่มีการศึกษาปฏิบัติได้  
อย่างไร เก่งกว่าพระพุทธเจ้า!”

“ท่านเป็นพระอรหันต์หรือ?” ซ้ำมาที่เรานะ “ท่านเป็นพระอรหันต์หรือ?”

บอก “หลวงปู่มัน! หลวงปู่มัน!” ซ้ำไปที่หลวงปู่มัน

โอ๊ย ปะทะกันแรงมาก มันเลยจับประเด็นได้ไง ว่ามีอยากปฏิบัติไม่ได้เลย เรา  
พยายามจะแก้ไขเขา เราบอกว่า “พวกเราทำงานแล้วนี้ไม่รับเงินเดือนได้ไหม ทุก  
คนทำงานต้องได้เงินเดือนใช้ไหม ถ้าเราบอกเราไม่รับเงินเดือน การทำงานของเราทำงาน  
โดยที่ว่า เราไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน เราไม่มีสิ่งรายได้ เราทำงานโดยซังกะตาย จิตก็  
เหมือนกัน ถ้ามีความอยากได้ อยากดี อยากนิพพาน คนเราทำงานแล้วจะได้เงินเดือน  
ตอบแทน ในการปฏิบัติไป เราก็หวังมรรคผลนิพพาน แล้วบอกไม่มีความอยาก ไม่มี  
ความอยาก เหมือนกับทำโดยที่ไม่มีเงินเดือน”

นี่เราพยายามเปรียบเทียบให้เขาเห็นว่า ถ้าคิดอย่างนั้นแล้ว การปฏิบัติมันมันลัก  
แต่ว่าทำ เหมือนหุ่นยนต์ มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันไปปฏิเสธผลตอบรับ ในการปฏิบัติ  
ต้องมีผลตอบรับ เราปฏิบัติเพื่อผลตอบรับ แต่เขาปฏิเสธว่าผลตอบรับนั้นคือกิเลส นี่ถ้า  
ผลตอบรับนั้นคือกิเลส แล้วเอ็งจะปฏิบัติกันเพื่ออะไร ฉะนั้นเราพยายามอธิบายนะ  
อธิบายเขามากเลยเพราะด้วยความสงสัย แต่ตอนนั้นเขามีอายุมากแล้ว ก็คือว่า เขาฝั่งราก  
ลึกมาก

แล้วเขาก็เอาเทปนี้ไปให้พวกเขาฟัง พระที่วัดเขาไปหาเราเลย พระบอกว่า “ผมฟัง  
เทปหลวงพ่อย่างนี้เลย หลวงพ่อมีโอกาสน่า แต่หลวงพ่อไม่น่า” เขาฟังนะ เวลาเรา  
รูกนะเวลาเขาถามเรานี้  
เราตอบไปเรื่อยๆนะ อยู่ทีปริเฉทที่เท่าไร อยู่บรรทัดที่เท่าไร ในพระไตรปิฎก บอก “อูห ภู  
จำไม่ได้” เขาไล่เข้ามา ไล่เราไม่ทัน เขาไล่เข้ามา เขาพยายามจะให้เราพูดตรงกับ  
พระไตรปิฎก ห้ามคลาดเคลื่อน

บอกอย่างนี้เราปฏิบัติมา ตรงนี้เราไม่ชำนาญ เราให้ผลัดกันถามปัญหา เขาถามเรา เราก็ตอบไปเรื่อย ยิ่งตอบเขาก็ยิ่งโมโห “ท่านนี่ฉลาดเกินไป” ประสาเราเรื่องปรีชาเราไม่เอาเลย แล้วเขาก็บอกว่า เก่งกว่าพระพุทธเจ้า! หลวงปู่มั่นไม่มีการศึกษาเป็นพระอรหันต์ ได้อย่างไร เก่งกว่าพระพุทธเจ้า โอ๊ย ใสใหญ่เลยนะ ไล่เราจนจบ

ผลัดกันบ้าง เราถามเขากลับบ้าง เพราะให้เราถามบ้างว่าทำอะไร โอ้โฮ เราสังเกตเห็นนะ แกตัวสั้นหมดเลยนะ เพราะว่าลูกศิษย์นั่งเยอะ กลัวเสียหน้า ตัวสั้นหมดเลยนะ เพราะเราถามเขาจาก ถามเขาจาก นี่พอตอบเราไม่ได้ เมื่อก่อนเราไปคุยกับใคร เราพยายามจะพูดเตือนให้เขารู้ตัว ให้เขาเรียนรู้ แต่เราจะไม่รู้จนเสียหาย มันจะทำให้เขาไม่มีโอกาสได้พลิกใจ

พระองค์นี้ก็ไปฟังตรงนี้ วังไปหาเรา เราไปจำพรรษาปีนั้นเราจำได้ที่หัวหิน เขาเอาเทปไปเลย เขาเอาเทปไปกดเลยว่า “หลวงพ่มีโอกาสน่า แต่หลวงพ่ไม่มา” ด้วยความรู้สึกของเขา แต่ใจเราก็คิดอย่างนั้นจริงๆ คือเราต้องการพูดให้เขารู้สึกตัวเท่านั้น เราไม่ต้องการทำลายใคร เราไม่ต้องการทำลายเขาต่อหน้าลูกศิษย์ของเขา

เขาไปพูดกับเรานะ “โอ๊ย หลวงพ่มีโอกาสน่า แต่หลวงพ่ไม่มา สุขยอดเลย”

แต่หลวงพ่พูดอะไรนี้ ผมยังสงสัยอีกอันหนึ่ง “โคตรภูเป็นอย่างไร หลวงพ่” แล้วเขากดเลยนะ “โคตรภู” เวลาจิตมันพลิก นี่ไง มันเป็นเรื่องที่พิสูจน์ว่า คนที่ปฏิบัติไม่เป็นคนที่ไม่เคยเห็น ที่หลวงตาพูดบ่อย “ไม่รู้พูดไม่ได้ ไม่เห็นพูดไม่ได้” เขาศึกษาขนาดไหน โคตรภู โคตรภูมันพลิก อย่างเราปฏิบัติเห็นไหมโคตรภู ญาณ ๑๖ ใจ ญาณ ๑๖ มันแก้ไข โคตรภูคือมันพลิกกิเลส มันฆ่ากิเลส มันทำอะไร

เขาท่องกันปากเปียกปากแฉะ เขาคาดการณ์ทุกอย่างได้หมดเลย เขาคาดการณ์สรุปว่าโคตรภู การพลิกของปุณฺชนเป็นพระโสดาบัน เขาไม่รู้เรื่อง แล้วเราอธิบายให้เขาฟังอย่างไร เขาก็ไม่รู้

แล้วเราอธิบาย ถ้าอธิบายอย่างครูบาอาจารย์ พวกเราอธิบายกันเห็นไหม พลิกจิต เวลาจิตมันพลิก มันต้องพลิกนะ เวลากิเลสมันขาด มันพลิก คำว่าพลิก หมายถึง การ

เปลี่ยนแปลง จิตนี้มันเปลี่ยนแปลง ครูบาอาจารย์ท่านบอกจิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มีกระบวนการเห็นใหม่ เหมือนรีไซเคิลอีกล่ะ

นี่กระบวนการ อริยสัจเหมือนกระบวนการการผลิตอันหนึ่ง แล้วจิตเราเข้าไปในกระบวนการนั้น แล้วได้กลั่นกรองออกมาจากอริยสัจ จิตนี้หลุดออกมาจากอริยสัจเป็น โสคาบัน กลั่นออกมาจากอริยสัจเป็นสกิทา กลั่นออกมาจากอริยสัจเป็นพระอนาคา แล้วกระบวนการจะกลั่นต่อไปจะกลั่นอย่างไร เพราะจิตเดิมแท้นี้ฝ่องใส มันเหมือนว่างหมดแล้ว จับอะไรไม่ได้เลย ถ้ากระบวนการกลั่นยังมีอยู่นะ

นี่ที่เขาพูดกันไง “เข้านิพพาน เข้านิพพาน” เป็นไปไม่ได้!

ถ้าเข้านิพพานไป เราเข้าไปทั้งตัวนี้ พระอนาคาเห็นใหม่ เรือนว่าง บ้านว่างหมดเลย ยังไม่ว่างเพราะเรายังอยู่ในนั้น ดึงเราออกมา ถ้ากระบวนการการเข้า ต้องมีผู้เข้าใช้ใหม่ แต่จิตกลั่นออกมาจากอริยสัจ ถ้าพูดจริงๆ นิพพานกลั่นออกมาจากอริยสัจ

ไม่ใช่! ไม่ใช่! ไม่ใช่หรอก! มันกลั่นจากอริยสัจเป็นขั้นเป็นตอน แต่ถึงที่สุดแล้ว ถึงที่สุดตัวมันเองทำลายตัวมันเอง

เราบอกว่า เราถึงพุดนะ เราเปรียบเทียบหมด มันจะเหมือนร้อยเปอร์เซ็นต์ ปรมาตมธรรมโดยชัดเจนไม่ได้ จิตนี้เป็นนิพพานได้ แต่จิตนี้เข้านิพพานไม่ได้ ตัวจิตเป็นนิพพานได้ ก็มันทำลายตัวมันเองไว้หมดแล้ว ถึงบอกว่าพระอรหันต์ไม่มีจิตใจ ถ้ามีจิตก็มีภพ มีภพก็มีที่ตั้ง มีที่ตั้งก็มีอวิชชา พระอรหันต์ถึงไม่มีจิต

ทีนี้ใครบอกว่า จิตพระอรหันต์เป็นอย่างนั้น อย่างนั้นนะ

แต่หลวงตาท่านก็พูดบ้าง พูดบ้างหมายถึงว่า เวลาเราพูดกับเด็กทารก เด็กที่มันไม่รู้เรื่อง เราต้องสื่อให้มันเข้าใจ ไซ้ใหม่ แต่พูดกับผู้ใหญ่ต้องพูดความจริง แต่เด็กทารกมันไม่รู้หรอก ถึงบอก เออ จิตเป็นอย่างนั้น อย่างนั้นนะ ก็พูดกับเด็กทารกไป

นี่เวลาเราฟังต้องจับประเด็นนี้ด้วย อย่างพระพุทธเจ้าพูดในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าพูดกับใคร ถ้าพระพุทธเจ้าพูดกับพระสารีบุตรนะ พระสารีบุตรเป็นพระ

อรหันต์ พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ พุทธธรรมะ มั่นธรรมะขั้นปรมัตถธรรมที่เข้าใจกัน  
ได้ ถ้าพระพุทธเจ้าไปพูดกับฆราวาส ไปพูดกับเด็กเห็นไหม

ในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าไปพูดกับใคร (เอวมเม สุตํ เอกํ สมยํ ภควา พาราณ  
สียํ วิหริติ อธิสฺสตนํ มิคทาเย ตตฺร โข ภควา ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ เช่น พุดกับปัญจวัคคีย์) มัน  
จะขึ้น พระไตรปิฎกจะมี พอบอกว่า เขาบอกความอยาก กระบวนการเราปฏิบัติมาเรา  
เข้าใจ แล้วเราก็ก็น่าไปบอกเขา ก็คือไปบอกเขาแต่พอเห็นแรงต้าน เห็นการไม่รับ เราถึง  
สังเวช สังเวชหมายถึงว่า เราก็น่าย้อนกลับมาดูสังคมใจ อ้อ สังคมมันเกิดทฤษฏีกันใจ  
แบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย ว่าทางเอ็งผิด ทางข้าถูกนะ

“อย่างพวกพุทโธ พุทโธ พวกนี้สมควร พวกนี้ไม่มีปัญญา พวกนี้ปฏิบัติไม่ได้ พวก  
นี้ต้องใช้ปัญญาสายตรง” เราถึงบอก เวลาเราพูด เราต้องการให้เขาเข้าใจ

ปัญญาสายตรง ปัญญาสายตรง วิปัสสนาโดยปัญญาสายตรง แต่ถ้าพุทโธ พุทโธ  
นี้สมควรคือปฏิบัติไม่ได้

เราฟังแล้วเราเศร้าใจ เพราะอะไร เขาแบบเหมือนกับเอามาสอนกันทางวิชาการ  
ในการปฏิบัติ แต่ในการปฏิบัติของเรา หลวงปู่มั่นสอน มีครูบาอาจารย์ต้องไปหาหลวงปู่  
มั่นนะ หลวงปู่มั่นบอกจะสอนเป็น ๒ อย่าง เดียวจะเข้าตรงนี้ หลวงปู่มั่นบอกมีการสอน  
แบ่งเป็น ๒ ประเภท

ประเภท ๑ คือคนที่มีการศึกษามา พวกนี้ปัญญามาก ดิ้นรนมาก ต้องมีเหตุผลมาก  
ประเภท ๑ กรรมฐานเราเนี่ย คือว่าปฏิบัติ มันก็เหมือนเราเข้าฝึกงาน ถ้าโรงงานฝึกงาน เรา  
ฝึกงานมาเลย เห็นไหม อย่างเช่น เด็กอยู่อย่างนี้ มันมีความชำนาญเรื่องเครื่องหมดเลย  
เห็นไหม ถ้าปฏิบัติมันเหมือนอย่างนั้น ถ้าฝ่ายปฏิบัติ คือปฏิบัติเลย แต่ทางวิชาการมันมี  
ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

แต่เวลาครูบาอาจารย์เราสอน หลวงปู่มั่นบอกท่านจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท  
ประเภท ๑ มีการศึกษามา มีการศึกษามาต้องเข้มงวด ต้องมีสติ ต้องจดจ่อมาก เพราะมันรู้  
แล้ว เหมือนในสำนักงานเรา ถ้าคนที่ทำงานคล่อง ทำงานเป็น ถ้ามันจะโง่งนะ โอ้ มึงจิบ

หาย เจ็บเลย เพราะมันรู้ช่องหมด ภูเขาโง่งตรงไหนก็ได้ แต่ถ้าคนนอกเขาไม่รู้ละ นี่ผู้ที่ปฏิบัติ ผู้ไม่มีการศึกษาเขาไม่มีตรงนี้

ไอ้คนเรานี่ พวกเราอยู่ในวงใน อยู่ในบริษัท โอ้ คล่องแคล่วหมดเลย หุ่นใคร ใครอยู่ตรงไหน ใครไปเก็บไว้ตรงไหน มันรู้หมดเลย ถ้าคนดีมันก็ดี แต่ถ้าคนมันจะโง่งมันเอาหมดเลย มีการศึกษามาเป็นอย่างนี้ การปฏิบัติจะยากขึ้น ๒ เท่า

แต่พระป่าเรานี้เราปฏิบัติเลย นี่พอปฏิบัติไป นี่การศึกษา เวลาการศึกษา ฟังนะ แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย มีการศึกษามา เขาจะบอกผิดอย่างนั้น ผิดอย่างนั้น ที่เขาถึยๆ กันอยู่นี้ เสือกู่มาก่อนไง นี่เราปฏิบัติอย่างครูบาอาจารย์เรามา.. ไม่ต้องเลยพุทโธคำเดียว

อู้ พุทโธมันจะมีประโยชน์อะไร พุทโธมันคำด้อย พุทโธ..

หลวงตาบอกพุทโธสะเทือน ๓ โลกธาตุ เพราะอะไร เพราะเราไม่ต้องเอาวิชาการ มารองรับไง อย่างเช่น กระบวนการของจิตที่มันเป็นอย่างไรนี้ จิต กระบวนการของจิต ครูบาอาจารย์ท่านรู้อยู่แล้วว่าจิตธรรมชาติของจิตมันส่งออกมาหมด โดยธรรมชาติของจิตมันส่งออกมาหมด มันจะตรึงในธรรมะอะไร มันก็ส่งออกทั้งนั้นนะ

นี่พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธมันเป็นพุทธานุสสตินะ พุทโธมันเป็นธรรม มันเป็นธรรมเพราะอะไร พุทโธ พุทโธ พุทโธแล้วก็พุทโธอีก พุทโธมันไม่ต่อเนื่อง แต่ถ้าเป็นอารมณ์ทางโลกใช้ไหม เราคิดเรื่องอะไรละ เรื่องเงิน อ้าว เงินนี้มาจากไหน เราจะหาเงินอย่างไร มันก็เงินนี้ เรามีเงินอยู่แล้ว จะสร้างประโยชน์อะไรต่อไป

มันสืบต่อ มันสัมพันธ์กันไป มันไม่จบ ถ้าส่งออกมันเป็นอย่างนั้นตลอดไป แล้วกิเลสมันชอบ มันไปเรื่อยเลย

แต่พุทโธนี้ พุทโธน่าเบื่อ เครียดฉิบหายเลย พุทโธทำยากฉิบหายเลย

ก็มันยากสิ แต่กระบวนการมันเป็นอย่างนี้ แต่ครูบาอาจารย์ท่านไม่อธิบายว่า ถ้ามันเป็นพุทโธ มันเป็นคุณธรรม คือพลังงานมันคงที่ไง พลังงานมันไม่สืบต่อไปเป็นอารมณ์ความรู้สึกความคิดของโลกใจ มันคิดออกมาเป็นพลังงานเหมือนกันใช้ไหม พอมันคิดพุทโธมันก็จบใช้ไหม มันคิดพุทโธต่อไปใช้ไหม

มันก็เหมือนเล่นเทนนิส เราตีลูกเทนนิสเข้า.. ฝึกเล่นเทนนิสใหม่ๆ เขาไม่ตีกับมึง  
หอรอก รำคาญ เขาต้องตีกับกำแพงไง พุทโธนี่กำแพงไง มันก็เต็งกลับจิต พุทโธ พุทโธ  
เห็นไหม มันถึงสงบได้ไง

แต่ทางผู้มีปัญญามาก อู๋ พุทโธมันจะมีอะไร สมณะไม่มีประโยชน์อะไรหอรอก  
ทั้งๆ ที่มันใช้ปัญญาทั้งหมด จะเข้าปัญญาอบรมสมาธิไง พุทโธ พุทโธ พุทโธตลอด นี่  
โดยธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้ เราบอกธรรมชาติของจิตมันเป็นอย่างนี้ แล้วมันไม่เคยตาย  
มันเป็นสันตติ พลังงานส่งไป มันก็เกิด เหมือนเทียนที่เล่มมันจุดติดตลอดไป ถ้าไฟมัน  
ติดอยู่นะ ถ้ามันไม่มีอุบัติเหตุ มันติดของมันอย่างนี้

จิตของเราเหมือนกับเทียน มันติดอยู่อย่างนั้นตลอดไป แต่เทียนมันหมด แต่จิต  
มันไม่เคยหมดไง เพราะจิตไม่เคยตาย มันเกิดได้ตลอดไป สสารอันนี้แปลกมาก ธาตุ ๖  
ธาตุรู้ ธาตุรู้นี้แปลกมาก มหัศจรรย์มาก แล้วธาตุรู้ตัวนี้มันทำให้เราพ้นได้

นี่พอเรามีการศึกษามากเห็นไหม โอ๊ย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา พุท  
โธไม่ได้ พุทโธไม่มีปัญญา เราใช้ปัญญาไปเลย

ลืมไปไง ลืมไปว่าตัวจิตมันสกปรกอยู่ เห็นไหม เมื่อกี้เราบอก จิตถ้ามันไม่ดีตริก  
ธรรมะมันก็ทุกข์ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะธรรมะเราตริกมันอยู่ข้างนอก แต่ทุกข์จับ  
หายเลย กุตริกธรรมนะ โอ๊ย กุณีพุทธรรมนี่จ้อย จ้อย จ้อย ธรรมะกูรู้หมดเลยนะ แต่กู  
ทุกข์จับหายเลย

อ้าว มึงทำไปสิ อ้าว ทำไป มึงใช้ปัญญาใช้ไปสิ วิปัสสนาสายตรง มึงวิปัสสนา  
ไปเลย อ้าว วิปัสสนาให้ได้สิ วิปัสสนาให้ได้ วิปัสสนาไป ก็วิปัสสนาไง ธรรมะ ตริกจับ  
หายเลย โอ๊ย ปัญญาวิปัสสนาสายตรง แต่ตัวจิตเป็นอย่างไร เพราะการปฏิเสธไง

ทีนี้ของเราไม่ใช่ทำอย่างนั้น หลวงปู่มั่นท่านสอน ครูบาอาจารย์หลวงตาท่าน  
เขียนเลย ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาเหมือนกัน  
แต่เรามีสติตามปัญญาเราไป แต่เวลาเราคิดไง เวลาเราคิด สติตามความคิดไป โดย  
ธรรมชาติของมันเกิดดับ

โดยธรรมชาติของมัน มันเกิดดับ แต่เพราะเวลาเราทุกข์เรายาก เรามีอารมณ์ความรู้สึก กิเลสมันอยู่กับความคิดเราไป มันมีแรงกระตุ้นใจ คิดแล้วคิดเล่า คิดจนนอนไม่หลับ ลองบอกสิ เอาเงินมากองไว้เนี่ย ใครนับได้เท่าไรให้หมดเลย โอ้โฮ มันนั่งทั้งวันทั้งคืน มันนับใหญ่เลยนะ มันจะเอาสตางค์ (หัวเราะ) เวลาพุทโธมันไม่ทำ

นี่เหมือนกัน เวลามันคิด มันคิดมันก็ไปหมดเห็นไหม แต่พอเราคิด เราคิดแบบโลก ถ้าเราคิดแบบธรรม เงินมีค่าของเงิน เงินมีประโยชน์อะไร เงินเป็นสมบัติสาธารณะแล้วสมบัติของเราละ ถ้าเราเห็นตัวของเราละ เรารู้จักตัวเราละ คำว่าเห็นตัวเราละ มันเห็นความคิด เห็นผู้คิด เห็นไหมเขาว่า ผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้ เขาว่ากันไปอย่างนั้นนะ ใอันนั้นกแก้วนกงุนทอง ผู้รู้ สิ่งที่ทำให้ถูกรู้

มันตัดตอนความคิดเราให้เป็นอย่างนั้น จิตเรามันมหัศจรรย์นะ ไปตรีกในธรรมะมาปั๊บ มันจะจัดกระบวนการให้เป็นอย่างนั้นหมดเลย แล้วกุนิพพาน มันจัดรูปจิตให้ได้หมดเลย แล้วกุนิพพานแล้ว เพราะกูรู้หมด กูเข้าใจหมดเลย จริงๆ ไหม

นี่ตรีกในธรรม!

แต่ถ้าเรามีสติตามมันไป ความคิด ธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น แต่เราไม่เคยเห็น แล้วมันปิดไม่ให้เห็น ถ้าเห็นแล้วมันจะหลอกเราไม่ได้ สติเราตามไป ตามไป โดยธรรมชาติมันต้องหยุด แต่ใหม่ๆ มันไม่หยุดหรอก มันจะคิดไปต่อเนื่องเพราะอะไร

เพราะมันกลัวเราเห็น มันกลัวเรารู้เท่า กิเลสมันกลัวเรารู้เท่า คนอื่นไม่สำคัญนะ ธรรมะพระพุทธเจ้า ขณะตัวเอง คือ สติเรา จิตเรา เห็นความรู้เท่าในจิต พอรู้เท่ามันหยุด พอมันหยุดปั๊บ ปั๊บเดียวคิดอีกแล้ว นี่ปัญญอบรมสมาธิ ไล่เข้าไป แล้วมันหยุด มันหยุด

พอมันหยุดขึ้นมาเห็นไหม จิตเห็นอาการของจิต วิปัสสนามันเกิดตรงนี้ แต่ของเขามันไม่มีตรงนี้ วิปัสสนาสายตรง สายตรงไปเลย เพราะอะไร เพราะเราถึงเศร้าใจใจ เพราะเราพิจารณาตรงนี้แล้ว เราเศร้าใจว่า ผู้ที่เขาเอามาอธิบาย ผู้ที่เขาเอามาสอน เขาเข้าไม่ถึงตรงนี้กัน เขาอยู่แค่เห็นว่ามันเกิดดับ เกิดดับ

คำว่าเกิดดับ จิตเกิด จิตดับ สภาวะปัจจุบันธรรม สภาวะธรรม..

สภาวะธรรมคืออารมณ์! ตัวธรรมะไม่ใช่สภาวะ ตัวธรรมะคือตัวธรรม

แต่เขาบอกสภาวะธรรมที่กำหนดปัจจุบัน อภิสรรณเขาพูดอย่างนี้ ไม่อยากจะพูดถึง  
เลขนะ เดี่ยวนี้ พออย่างนี้มันก็กลับเข้ามาที่จิต เขาพูดกันอย่างนี้ “สภาวะธรรมที่เกิด  
ปัจจุบัน สภาวะธรรมที่กำหนด สภาวะธรรมที่เกิดในปัจจุบัน สภาวะที่เกิดเห็นเกิดดับ”

ประสาเราเลขนะ “กูนอนหลับ กูตื่นมา กูก็เกิดดับ กูนอนตื่นกูก็ไปนิพพานเลย”  
เขาคิดกันอย่างนั้นเห็นไหม ถ้าคนรู้จริง คนเป็นจริง จะพูดอย่างนี้ไม่ได้ คำพูดอย่างนี้คือ  
เราจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ มันก็เป็นอย่างนี้อยู่แล้ว ของที่มันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แล้วเรา  
ไปเห็นของที่มีอยู่ ที่มันเกิดดับเป็นธรรมชาติ มันจะละกิเลสได้ตรงไหน

ของมันมีอยู่แล้ว ของมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้วโดยธรรมชาติ พระพุทธเจ้าก็รู้แล้ว  
พระพุทธเจ้าก็เห็นแล้ว แต่พระพุทธเจ้ารู้แล้ว เห็นแล้ว เพราะพระพุทธเจ้าท่านใคร่ครวญ  
ของท่าน จนท่านใช้มรรคญาณทำลายของท่าน แล้วท่านสอนออกมา ท่านไม่ได้หวัง  
อย่างนี้ ท่านถึงได้แบ่งออกมาเป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา แล้ว  
กระบวนการของปัญญาที่มันจะรู้จะเห็น มันจะรู้เห็นได้อย่างไร

พระกรรมฐานเรา ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติเป็น ท่านถึงเน้นว่าภวานามยปัญญาเกิด  
อย่างไร ปัญญาเกิด เกิดอย่างไร ปัญญามีฐานอะไรรองรับของฐานปัญญาอันนี้ ถ้าไม่มี  
สมาธิอันนี้เกิดไม่ได้ มันเกิดไม่ได้เพราะอะไร มันเกิดด้วยตัวตนของเรา มันเกิดด้วย  
กระบวนการของจิต ที่มันธรรมชาติของมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว คำว่าธรรมชาติ คือมันมีอยู่  
แล้วในธรรมชาติใช่ไหม

มันมีของมันอยู่อย่างนั้น แล้วมันก็เกิดดับ มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่ แล้วมัน  
เกิดดับอยู่ของมันอยู่อย่างนั้น แล้วไม่มีใครรู้ ใครเห็น ใครเข้าไปจัดการไง มันก็เกิดดับอยู่  
อย่างนั้น แต่พอภาวนาเข้าไปเห็นสภาวะอย่างนั้น ทิ้ง! นิพพาน นิพพานกันเลย ไปรู้ไป  
เห็นหมายถึงว่าก็เหมือนสมถะนั่นแหละ

กระบวนการปฏิบัติทั้งหมดคือสมถะ คือเข้าไปรู้ไปเห็น แต่รู้เห็นแล้วถ้าไม่มี  
พระพุทธเจ้าสอน ถ้ารู้เห็นแล้วไม่มีการกระทำขึ้นมา ไม่มีสติขึ้นมา มันจะเห็นเป็นอย่าง  
นั้นไม่ได้ นี่ปัญญอบรมสมาธิไง นี่เราอธิบายยาว เพราะเราจะให้เห็นว่า ทำไมถึงเป็น

ปัญญอบรมสมาธิ ทำไม่ถึงเป็นสมาธิอบรมปัญญา พุทโธ พุทโธ พุทโธคือสมาธิอบรมปัญญา เพราะจิตมันสงบแล้ว เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านสอนให้ทำจิตให้สงบก่อน จิตสงบแล้ว แล้วถึงเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ถึงเป็นปัญญา ต้องจิตสงบก่อน

ถ้าจิตไม่สงบ ไม่ใช่เป็นปัญญา เป็นสัญญา ในทางสมาธิอบรมปัญญานะ ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะของที่มันรู้มันเห็น มันก็สร้างภาพ พอเราตามทัน เราใช้สติตามความคิดไป ความคิดธรรมชาติเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่เรายังไม่รู้ไม่เห็น มันไม่เกิดสมาธิกับเรา สิ่งที่จะมันจะเกิดสมาธิกับเราคือเราจัดการมันได้ไง ถ้าเราจัดการกระบวนการนี้ไม่ได้ เราฟังเขามา ฟังพระพุทธเจ้ามา ฟังธรรมะมา ก็ของเขา!

กระบวนการนี้ไม่เกิดขึ้นมา เราไม่รู้อะไรเลย เราจะรู้จริงขึ้นมา ต้องกระบวนการนี้ต้องเกิดขึ้นกับเรา แล้วถ้ากระบวนการถ้ามันเกิดขึ้นมากับเรา เขาจะพูดผิดอย่างนั้นได้ไหม คนที่พูดผิดคือไม่เคยเห็นกระบวนการนี้ คนที่ไม่เคยเห็นกระบวนการมันยังพูดได้จ้อย จ้อย จ้อยของมัน

แต่ถ้าคนที่เห็นกระบวนการเป็นอย่างนี้แล้ว จะพูดอย่างนั้นอีกไม่ได้เลย แต่เขาพูดกันอย่างนั้น เราถึงบอกผลงานมันบอกใจ ใครมาบอกว่า หลวงพ่อเชื่อไหมว่าเขารู้ไหม เราว่าเขารู้ ใจรู้ผิดรู้ถูกทุกคนรู้หมดละ แต่เขายังไม่เห็นกระบวนการอีก กระบวนการหนึ่ง กระบวนการที่เกิดขึ้น คำว่ากระบวนการนี้ เราปฏิเสธสภาวะธรรมที่เมื่อถึงนี้เขาบอกว่า

นี่กระบวนการคือสภาวะธรรม กระบวนการคือจิตที่มันเปลี่ยนแปลง จิตที่มันเป็นไป ถ้าสติเราตามมันทันบ่อยๆ เห็นไหม มันก็เริ่มหยุด หยุดเดี๋ยวก็คิดอีก เพราะอะไร เพราะกระบวนการเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว มันหยุดไม่ได้ ชีวิตสันตติมันเกิด มันดับ แล้วดับตายเลยไม่มี มันดับเพราะอะไร ที่มันดับที่เราเห็นเพราะสติเราทัน สติปัญญาเราทัน มันจะหยุดให้เราเห็น คิดอีก ไล่ไป ไล่ไป พอไล่ไปปั๊บมันเป็นปัญญอบรมสมาธิใช่ไหม ปัญญามันจะบอกจิตเห็นไหม การคิดอย่างนี้ทุกซ์

ถ้ามีปัญญาคือสติตามความคิด มันหยุดได้ คือสุข สุขคืออะไร สุขคือเรารู้แล้ว เรา รู้จักตัวเอง ธรรมะของพระพุทธเจ้าเห็นไหม การชนะตัวเองสำคัญที่สุด การชนะคนมาเป็นหมิ่นเป็นแสนไม่มีประโยชน์อะไรเลย ถ้าเรารู้สถานที่ เรารู้ถึงกระบวนการที่เราจะ

หยุดมันได้ ที่เราจะชนะได้ คือเราเห็นที่ใจ กรรมฐาน กรรมฐาน ถ้ามันไม่มีกรรมฐาน ไม่มีที่ตั้ง อย่างนี้กลับมาไปไหนกันเวลากลับบ้าน กลับบ้านหมดละ บ้านคือบ้านเรา บ้านของเราใช่ไหม เราต้องกลับไปพักบ้านเรา

แต่ไม่เห็นบ้านของจิต สมาธิคือบ้านของจิต สมาธิคือที่กำเนิดของความคิด สมาธิคือตัวฐานของจิตคือตัวภพ ถ้าเรารู้เท่า ถ้ามันไม่ส่งออก รู้เท่ารู้ทันใช่ไหม ปัญญาบรมสมาธิมันปล่อย ปล่อยก็กลับมาที่ตัวมัน ก็ตัวภพ แล้วเรารู้เราเห็น นี่คือสมาธิ นี่คือตัวฐาน ถ้าตัวฐานตรงนี้ พอสงบมาถึงฐานนี้ปั๊บ แล้วพอถึงฐานเห็นไหม ถ้าถึงฐาน ฐานนี้ออกรู้ เราเปรียบบ่อนะ ฐานนี้ออกรู้

เราเปรียบจิตนี้เหมือนส้ม ความคิดคือตัวเปลือก ตัวจิตคือตัวเนื้อส้ม สัมกับเปลือกส้ม มันมีอยู่แล้วใช่ไหม โดยธรรมชาติ สัมกับเปลือกส้ม มันก็มีอยู่ด้วยกันนั่นนะ แต่โดยธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น ขั้น ๕ คืออาการของจิต ความคิดเป็นธรรมชาติของมัน จิตมันอยู่ได้ความคิด มันอยู่ในความคิด พอจิตสงบขึ้นมา มันก็เข้าไปถึงตัวจิต พอถึงตัวจิตจิตออกรับรู้ หลวงปู่ดูลย์ท่านสอน “ต้องดูจิตจนจิตเห็นอาการของจิต”

ทีนี้ส้มมันไม่มีชีวิต มันไม่รับรู้หรอก แต่ถ้าจิตเราทำเป็นนะ ตัวพลังงานมันออกรับรู้ โอโฮ! โอโฮ! มันตื่นเต้นมาก การตื่นเต้นนั้น การจับ ในกรรมฐานเราเห็นไหม การจะค้นหา การจะปฏิบัติ การจะฆ่ากิเลสมันต้องหาผู้ร้าย หาจำเลยให้ได้ ถ้าเราเอาจำเลยนี้ขึ้นศาลได้ เราจะได้การไต่สวน ได้การฟ้องร้องกัน กระบวนการของศาลจะเกิดขึ้น

ถ้าจิตไม่เห็นอาการของจิต กระบวนการทำไม่มี กระบวนการกระทำเห็นไหม ถึงบอกวิปัสสนาเกิดตรงนี้ไง หลวงปู่ดูลย์พูดไว้ใน “หลวงปู่ฝากไว้” มี พิจารณาจนจิตเห็นอาการของจิต แล้วฆ่ามัน หลวงปู่ดูลย์พูดอย่างนี้ จิตเห็นอาการของจิต แล้ววิปัสสนาแก้ไขมัน ชำระมัน

ไฉนความคิด ความคิด ที่แรกปัญญาบรมสมาธิ เรารู้ทัน เรารู้เห็นประโยชน์ก็จะหลบเข้ามา แต่พอมันมีฐานมีสมาธิเห็นไหม มีฐานมีสมาธิ มีที่ตั้ง คือมีข้อมูลอยู่ที่นี้ กิเลสอยู่ที่นี้ สักกายทิฐิอยู่ที่นี้ พออยู่ที่นี้ พอที่นี้มาใคร่ครวญปั๊บนี้ ถ้ามันพิจารณาไปแล้วมันปล่อยวางปั๊บ มันจะกลับมาที่นี้

หลวงปู่มั่นท่านพิจารณากายของท่านอยู่ แล้วพิจารณาอยู่ตลอดเวลา มันออกมา ก็เหมือนเดิม ออกมาก็เหมือนเดิม ออกมาพิจารณาครั้งแรก จนมาพิจารณาของตัวเองว่าทำไมเป็นอย่างนี้ อ้อ เพราะเราสร้างพุทธรูมิมา เราสร้างบุญมา ต้องไปลาตตรงนั้น พอลาเสร็จก็กลับมาพิจารณาอย่างเดิม พอพิจารณาอย่างเดิม ท่านบอกเลยมันเบาลง มันสะอาดขึ้น มันดีขึ้น อารมณ์มันเปลี่ยนแปลงขึ้น ไม่เหมือนเดิม

เราจะยกมาเปรียบเทียบตรงนี้ ตรงที่จิตเห็นอาการของจิต จิตมีการวิปัสสนา สิ่งต่างๆ เวลามันจะไม่เหมือนกับการปัญญาบรมสมาธิ ปัญญาบรมสมาธิทำจิตให้สงบ คือสมณะ คือทำให้เป็นสมาธิ แต่ถ้าปัญญาออกใคร่ครวญแล้ว เพราะจิตเห็นอาการของจิต เห็นความคิด ระหว่างสัมผัสกับเปลือกสัมผัส มันทำความสะอาดต่อกัน เปลือกสัมผัสสัมผัสมันอยู่ด้วยกันได้ เพราะสังโยชน์ ๓ ตัว สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปราคาส มันยึดเหนี่ยวอันนี้ไว้ให้เป็นเนื้อเดียวกัน

พอวิปัสสนาไป เราชำระล้างไป ไส้สังโยชน์ ๓ ตัวนี้สะอาดได้ ขาดได้ ขาดเลย สัมผัสกับเปลือกสัมผัสแยกออกจากกันโดยธรรมชาติเลย ถ้าสัมผัสกับเปลือกสัมผัสมันแยกออกจากกันแล้ว มันคนละชิ้นส่วนกัน นี่พอมันแยกออกหมดเลย สังโยชน์ขาดหมดเลย แล้วกลับมาเหมือนเดิม แต่สังโยชน์ไม่มี ความคิดทุกอย่างเหมือนเดิม แต่สังโยชน์ไม่มีแล้ว แต่กลับมาอยู่เหมือนเดิม

มันถึงเปรียบถึงพระอรหันต์ไง สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ ก็ยังมีความคิดเหมือนปกตินี้แหละ พระอรหันต์ยังพูดได้ ยังคุยได้ ยังกินได้ ยังหัวเราะได้ ยังค่าคนได้ เหมือนเดิม! แต่ไม่มีสังโยชน์ ที่นี้กระบวนการมันเป็นอย่างนี้

แล้วเวลาเขาพูดถึงวิปัสสนาสายตรง สายตรง มันทำอย่างนั้นนั่นนะ มันก็เหมือนทางการศึกษา เรายังมีการศึกษามาก เรายังรู้มากเข้าไปนะ มันก็ยังลึกเข้าไป แล้วไม่ได้ชำระกิเลสอะไรเลย

ถ้าชำระกิเลส มันจะกลับมาตรงนี้ กลับมาไม่ปัญญาบรมสมาธิ ก็สมาธิบรมปัญญา แล้วมันจะเห็นกระบวนการระหว่างโลกีย์ปัญญา กับโลกุตตรปัญญา มันแตกต่างกันอย่างไร จะเข้าใจว่ากระบวนการของภาวนามยปัญญา มันแตกต่างกันอย่างไร ภาวนามยปัญญากับจินตมยปัญญา สุตมยปัญญามันแตกต่างกันอย่างไร

มันแตกต่างกันหมด ถ้าไม่แตกต่างกัน ทำไมเราต้องมาจัดสีเหลือง สีเขียว สีแดง ละ ก็มันคนละสี แล้วปัญญาๆ เหมือนกัน มันก็คนละปัญญา แต่ถ้าคนแยกนี้ไม่ออกนะ ก็เอาสีมารวมกันกลายเป็นสีเทา ทุกสีรวมกันหมดเลย ปัญญาเป็นอย่างนี้ แล้วก็บอกว่า คิดก็ผิด อะไรก็ผิด ต้องเป็นอย่างนั้น

โอ้ ปัญหานี้หลากหลายมาก โสดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค อรหัตตมรรคแตกต่างกันหมด นี่เมื่อก่อนใหม่ๆ เรามาเทศน์ ลูกศิษย์เขามาพูด หลวงพ่อพูดวกไปวนมา มรรคแล้วมรรคเล่า

มันไม่รู้ว่ามีมรรค ๔ ผล ๔ ใจ มันนึกว่ามรรคมีอันเดียวใจ มรรคเขาไม่ได้มีอันเดียวนะมึง ข้าวมึงกินหมดไหมวันนี้ วันนี้สำหรับนี้กินหมดแล้ว พรุ่งนี้ทำสำหรับใหม่มา มันคนละสำหรับนะมึง สำหรับนี้กินไปแล้ว จบไปแล้ว นี่สำหรับใหม่มา มันก็เป็นมรรคใหม่ มันคนละมรรค

แต่เราพูดไปปั๊บ เอ้ ทำไมวณอยู่อย่างนั้น ถ้าใช้ปัญญาไง เราพูดไว้แล้วกับเขาทีแรก พูดถึงพุทโธไง ถ้าพุทโธ พุทโธต้องแน่นๆ พุทโธอย่าไว้ตลอด อย่าไว้ตลอด อย่าไว้ตลอด ถ้าพุทโธนะ แต่บางทีทำไปแล้ว บางทีมันตึงเครียดมาก เรามาใช้ปัญญาบ้างก็ได้ เราใช้ปัญญาแล้ว เราก็กลับไปพุทโธได้

หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาเราฟังเทศน์กัน แล้วเราก็จะยึดให้มันคง เราจะทำให้ได้ อย่างนั้น หลวงตาบอกว่า คนเราต้องมีปัญญาเว้ย ทำอย่างนี้กิเลสมันจี๋คอตายห่า มันต้องมีอุบายนี้ไง เวลาพลิกเพลง ปฏิบัติไม่ใช่ปฏิบัติเชออๆ ท่านสั่งมาอย่างนี้ ทำอย่างนี้ แหมไม่เปลี่ยนแปลงเลย กิเลสก็จี๋คอแน่นๆ ท่านบอกมันต้องมีอุบาย เราต้องพลิกเพลงของเรา เราเปลี่ยนแปลงของเรา พอเราเปลี่ยนแปลง ความเพียรของเราจะก้าวหน้ากิเลสขึ้นหนึ่งก้าว กิเลสตามไม่ทัน พอเราปฏิบัติกิเลสมันตามทันแล้ว เราต้องก้าวไปก้าวหนึ่ง อยู่อย่างนี้

ถ้าจริงๆ แล้วนะ เวลาเราปฏิบัติไป เราจะเห็นเลยว่าความคิดเรา กิเลส ตัวจิต กิเลส มันอยู่หลังความคิดเรา มันสามารถคอนโทรลความคิดเราได้นะ เพราะอะไร เพราะกิเลสเป็นเรา กิเลสกับจิตอยู่ด้วยกัน แล้วพอเราจะปฏิบัติ พอจะเริ่มต้นกิเลสมันแบ่ง ๕๐ เปอร์เซ็นต์เลย มึงจะไหวหรือ มึงจะเอาจริงหรือ กิเลสมันแบ่งไปแล้ว ๕๐ เปอร์เซ็นต์ มันแบ่งไว้ครึ่งหนึ่งเลย เหลืออีกครึ่งเดียวสู้ไหวหรือไม่ไหว

นี่พอกิเลสเป็นเราเห็นไหม พอกิเลสเป็นทุกอย่าง มันเป็นเราอยู่แล้ว ถ้าเห็นผลเป็นอย่างนี้ เห็นกิเลสเป็นอย่างนี้ปั๊บ ในการปฏิบัติมันถึงเห็นคุณธรรมที่สูงส่งมาก แล้วการชนะกิเลสนี้สุดยอดมาก แล้วพูดประสาเราด้วยว่า ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาแล้วทุกๆ องค์ ท่านสงสารพวกเรามากด้วย สงสารมากที่โหนรู้ใหม่ สงสารมากกว่า กิเลสมันเป็นโรคที่ร้ายกาจมาก แล้วเราเหมือนเอามือเปล่าไปสู้เสือ แล้วการปฏิบัติต้องเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น

ฉะนั้นเวลาหลวงปู่มันท่านให้ลูกศิษย์เข้าป่าเห็นไหม ท่านถึงให้ปัญญาไป หลวงตาท่านบอกเล่นนะ ท่านให้อาฐมาสู้กับเสือ พอเข้าป่าไปนะ หลวงปู่มันท่านให้ไปอยู่นั่น พอไป พอก้าวออกไปนะ โอ้โฮ เสือละ ฝึละ อาหารไม่มีจะกิน เข้าแล้ว ท่านให้อาฐไปสู้กับมัน บังคับเลยต้องไป! ไปก็ไป กลัวก็กลัว แต่ก็ไป เอาชนะตนเองให้ได้ พอชนะได้หนสองหนนะ อ้อ ก็ทำได้ ขอให้มีการชนะขึ้นมบ้าง ก็ทำได้ ไม่ใช่ แหม ต้องฟังจากคนอื่น เราจะเริ่มดีขึ้น มันคงขึ้น แล้วเราทำของเราขึ้น

ครูบาอาจารย์สำคัญมาก แต่ไม่สำคัญเท่ากับความเพียรของเรา ครูบาอาจารย์สำคัญขนาดไหน เราไม่ทำตามท่าน เราก็ได้ฟังท่านไปทุกวัน ทุกวัน..ฉะนั้นมันอยู่ที่เราต้องจับประเด็น ต้องเข้มแข็ง ต้องสู้ เราบอคนะ อย่างพวกโยมนะถ้าถือกับรณะ สบายมากเลย ภูเอาคนมายกไปได้เลย แต่ถ้าจิตมันไม่เอนะ จะทำอะไร จะเอาขวานผ่าเข้าไปกลางหัวอกมันหรือ พูดมันก็เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา ไม่ฟัง ทำไมละ ในใจมันทำด้วยใจใหม่ แล้วจะแก้มันอย่างไร

จิตคิดนี้แก้ยาก แล้วคือๆ อย่างนี้ โช้ เดี่ยวเกณฑ์มาเลย ยกออกไปเลย เอาเปลหามไปเลย แก้ง่ายๆ วัตถุนี้แก้ง่ายๆ เลย แต่จิตมันคิดนี้สุดยอดเลย แล้วเวลาพูดไป โอ้ว...

อย่างนี้คิดถึงขุฎี ๓ พี่น้อง พระพุทธเจ้าจะไปทรมาน

“อ้อ สมณะองค์นี้เก่งนะ แต่ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา”

เห็นพระพุทธเจ้าไปจับพญานาค อ้อ สมณะนี้เก่งนะ แต่ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา ทิฐิ ไม่ฟังหรอก จนพระพุทธเจ้าแก้แล้วแก้อีกจนทนไม่ไหวนะ

“ท่านไม่ใช่พระอรหันต์”

โอ้ รู้ใจ คอตกละณะ ยอมรับ ยังดียอมรับนะ พอยอมรับ รอฤกษ์บวช ขอบวชนะ  
พอออกบวช คนเรามันทำสมาธิอยู่แล้ว บูชาไฟ ตบะ เหมือนเราฟ่งไฟ ตบะธรรม จิตมัน  
มีอยู่แล้ว ถ้าไม่มีอยู่แล้วมันคุมพญานาคได้อย่างไร แต่ไม่มีปัญญา แล้วปัญญานี้เกิด  
ไม่ได้ บารมีของคนไม่มีปัญญามันเกิดไม่ได้ พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบเลย

“เพราะบูชาไฟไซ้ไหม”

“ไฟเป็นของร้อนไหม” เพราะบูชาทุกวันก็รู้ เอาของที่คั่นเคย ที่คั่นชินกับกิเลส  
เลย แล้วหักมันเลย

“ไฟเป็นของร้อน ตาเป็นของร้อน หูเป็นของร้อน จมูกเป็นของร้อน” ร้อนนี้โท  
สัคคินา โมหัคคินา มันก็เทียบเข้ามา นี่ปัญญามันเกิดตรงนี้ แต่เดิมฟ่งเฉยๆ พอเกิด  
ปัญญาขึ้นเห็นไหม

“ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นของร้อน ร้อนเพราะโทสะ ร้อนเพราะ  
โมหะ”

มันก็คิดตาม พอคิดตามปัญญามันเกิด ปึง! เป็นพระอรหันต์เลย

สอนคนอื่นถ้าจิตมันติดนะ แล้วการปฏิบัติ ที่นี้เวลาทำอย่างนี้ปั๊บ มันจะคิดถึง  
ปฏิบัติด้วย เราอยู่กับครูบาอาจารย์มาเยอะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นนะ อยู่ที่บ้านตา  
ทำไมท่านให้ลูกจับไว ทุกอย่างจับไวเพราะสันดานของมนุษย์ไปนั่งที่ไหนก็รากงอก  
เอื้อระเหย ท่านถึงบังคับเลย พอเจอทุกคนนะพรวด พรวดเลย เราก็ เอ้ ทำไมพระที่นี้ต้อง  
เร็ว ทำไมพระที่นี้ต้องทำอย่างนั้น

ก็ฝึกให้เป็นนิสัย ถ้าไม่เป็นอย่างนั้นนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ เห็นคนเราเดิน  
ด้วยขาดสติ เรายืนด้วยความเหมือนนี้ ท่านรับไม่ได้แล้วนะ เวลาท่านอัดแรงๆ “ศพเดินได้”  
เหมือนกับไม่มีจิตวิญญาณ เหมือนกับซากศพ มันโดนช็อตเข้าไปที่กึ่งสะดุ้ง สะดุ้งหุดตา  
สว่างเลย เออ สติพร้อมเลย แต่เดิมนี่...

นี่ผู้ที่ปฏิบัติครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นคุณธรรมมีคุณธรรมนี้ ท่านมองปฏิบัติของเรา  
เรา เหมือนเรา เราทำงานด้วยความข้มแข็ง แล้วมีคนมาเอื้อระเหยอย่างนี้ เราจะคิด

อย่างไร มันก็ซื้อมเข้าไปสิ พลั้ว พลั้ว ถ้าพวกเราเคารพนับถือ อัม สดุดเลย วันนี้ แหม สดชื่น ได้ยฆานานดี แต่ถ้ามันเป็นกิเลสนะ โอโย! วันนี้เสียหน้า ไม่น่าค่าเรากลางชุมชนเลย แต่ถ้าเรามีจิตใจนะ แหม วันนี้ได้ยาแรง แหม วันนี้สดชื่น เคนจกรรมได้ทั้งคืนเลยคืนนี้ หุตาสว่าง

เราสังเกตตรงนี้ด้วย เราไปวัดที่ไหน เราสังเกตตรงนี้ หลวงตาท่านไปดูที่ไหนนะ ถ้าที่ไหนมีข้อวัตรอยู่ ข้อวัตรนี้รู้เลยนะ เข้าไปในวัดนั้น ถ้าเข้าไปในวัดนั้น ความเป็นอยู่ พฤติกรรม เพราะอะไรรู้ใหม่ ใครมาจะถาม ศาลานี้สะอาดนัก สะอาดนัก สะอาดเพราะอะไร เขาไม่เคยเห็น แต่ถ้าใครมาเจอตอนดูนะ สะอาดเพราะเขาดูทุกวันไง ดูเข้าดูเย็น แต่มาไม่เห็นตอนดู ทำไมสะอาดนัก นี่พฤติกรรมเห็นใหม่ ส้วม ความเป็นอยู่ ถ้าเข้าไปวัดนี้ ดูพับเดียวเท่านั้นนะ

ถ้าจิตใจมันสะอาด ถ้าจิตใจมันดี จิตใจนี้มันสะอาดมาเพราะอะไร หลวงตาเห็นใหม่ ท่านบอกเลย เวลาโลกธาตุท่านหวั่นไหวหมดเลย เสวยวิมุตติสุขตลอดเวลา เอ้ เราจะไปสอนเขาได้อย่างไร สอนเขาได้อย่างไร เพราะของมันลึกกลับมหัสจรรย์ขนาดนี้ พุคเหมือนกัน ถ้าไม่เหมือนกันนะ พุคเหมือนกันนี้แหละ ไม่เหมือนหรืออก แล้วจะไปบอกมันได้อย่างไร บอกมัน มันบอกอยู่แล้ว คอตกจะไปสอนได้อย่างไร

แล้วท่านทบทวนของท่านเห็นใหม่ อ้อ เราปฏิบัติมาเพราะเหตุใด เราปฏิบัติมาที่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ไง เรามาได้เพราะข้อวัตรปฏิบัติ ฉะนั้นไอ้ข้อวัตรปฏิบัติที่พฤติกรรมที่การกระทำ มันจะดัดแปลงจิตใจของคน ทุกดวงใจโดยธรรมชาติก็เกี่ยจ ไม่ทำ อยากจะให้ทุกคนคอยบริการ

เราพูดอย่างนี้แล้ว เราคิดถึงหลวงตา เวลาเราไปสืบค้นใจ แบบว่าตอนที่หลวงตาท่านยังอยู่บ้านตาดใหม่ๆ ท่านจะทำข้อวัตรด้วย แล้วสมัยนั้นยังไม่มีรถเข็น ท่านจะเอาปั๊บน้ำใส่น้ำ แล้วเอาตะขอเกี่ยว แล้วเอาไม้หนี้อามหน้าหลัง นี่อาจารย์สิงห์ทองท่านเป็นลูกศิษย์ ท่านก็อยากให้อาจารย์ได้พักผ่อน ไม่อยากให้อาจารย์ทำ นี่หลวงตาท่านเป็นหัวหน้า ท่านก็ทำด้วย ลูกศิษย์ทำ หัวหน้าก็ทำด้วย

นี่อาจารย์สิงห์ทองท่านอยากจะให้พักผ่อน ไม่อยากให้ทำ นี่หาบเอาปั๊บน้ำ แล้วมันมีสายชูใช้ไหม แล้วก็เอาไม้รื้อยแบกหน้าแบกหลังเพราะพระหาบไม่ได้ พระคอนได้

พระหยาบเหมือนชาวบ้าน อาชีพที่ชาวบ้านเขาทำกันทำมาหากิน พระทำอย่างนั้นไม่ได้ พระพุทธเจ้าห้ามหมด เพราะเขาหาว่าพระเดียวไปทำแข่งขันกับโลก จะไปค้าขายแข่งกับเขา พระห้ามทำหมด ฉะนั้นพระหยาบไม่ได้ พระคอนเอา ก็หัวท้าย

หลวงตาท่านอยู่หน้า อาจารย์สิงห์ทองท่านอยู่หลัง ท่านคันใหญ่เลย ท่านจะคันให้ลื้ม ลื้มแล้วบอกว่า ไม่ต้องทำ ไม่อยากให้ทำ แต่พูดอย่างไรท่านก็จะทำ แต่ด้วยความรักของลูกศิษย์นะ ทำเพราะรักนะ ทำเพราะรัก เพราะเคารพ อยากให้อาจารย์สอนเฉยๆ ไม่ต้องมาทำข้อวัตร แต่ท่านจะทำ อาจารย์สิงห์ทองก็พยายามๆ จะให้ท่านหยุดให้ได้ แต่พูดอย่างไรพูดกันก็ไม่ยอม (หัวเราะ)

เห็นไหม ผู้นำที่ดี สิ่งที่ดี ข้อวัตรที่ดี เข้าวัดไปเราจะเห็น ข้อวัตรปฏิบัติมันจะฟุ้งไครมันจะบอกหมด ถ้าใจเรามีหลักมีเกณฑ์นะ เราจะเข้าใจเลย อย่างเช่น ความสะอาด ความสะอาดก็ต้องมาจากการกระทำทั้งนั้นนะ มันจะสะอาดไปได้อย่างไร พระอยู่ในหลักในเกณฑ์ก็ต้องโดนช็อตบ่อยๆ มันก็ต้อง..ถ้าพระโดนช็อตนะ ไปวัดไหนนะ ก็มีแต่พระเดินกันเกลื่อนเลย เดินกันจิวรปลิวไปก็ปลิวมา นั่นเพราะอะไร เพราะหัวหน้าไม่คุม แต่ถ้าหัวหน้าดีนะ พระไม่ทำตัวกันอย่างนั้น

นี่ถ้าพูดอย่างนี้แล้ว คนถ้ามีเซนส์ คนเข้าใจนะ อย่างครูบาอาจารย์ท่านไปไหน ท่านรู้หมด มองแป๊บเดียวเท่านั้นนะ เพียงแต่ว่าโทษนะ พูดหรือไม่พูด พูดออกมาแล้ว ถ้ามันเป็นประโยชน์ใจ คือช็อตเขาให้เขาได้รู้สึกตัวก็ดี ดูอย่างเช่น ท่านไปทางเหนือเห็นไหม มีอยู่วัดหนึ่งไม่มีทางจงกรมเลย กลางคืนท่านไปหาทางจงกรมไม่ได้เลย เข้าขึ้นมาศาลา พังเลย ค่าเช่าเลย ๒-๓ วันส่งข่าวมา ทางจงกรมเต็มวัดเลย

นั่นมันเกินไป มันเกินไป หมายถึงว่า ท่านไปพักที่นั่น แล้วท่านไปหาทั่วเลย แล้วท่านพยายามหา มันเลยสะท้อนใจท่านมาก ท่านเลยอัดแรงหน่อยหนึ่ง นี่ครูบาอาจารย์เราถ้าปฏิบัติเป็นนะ มันมาจากไหน การปฏิบัติมาจากข้อวัตรปฏิบัติ มาจากความจริงจังของพวกเรา นี่ถ้าเราทำจริงทำจริงจังขึ้นมา มันได้ผลนะ น้ำหยดลงหิน หินมันยังกร่อน แล้วเราปฏิบัติทำไมมันจะไม่ได้

เวลาเราปฏิบัติเราเจออย่างนี้ ต้องได้ ต้องได้ ต้องได้แล้วเราก็น่าฝึก ลุยอย่างเดียว ลุยอย่างเดียวเราเปรียบเหมือนวิ่ง ๑๐๐ เมตร พอวิ่งไปถึง ๕๐ เมตรมันก็กลับมาเริ่มต้น

ใหม่ วิ่งไปถึง ๘๐ เมตร กลับมาเริ่มต้นใหม่ แล้วเมื่อไหร่มันจะถึงเส้นชัยวะ พอปฏิบัติไป แล้วคันแม่งเลย ไปเรื่อย คันมันเรื่อย

แล้วมาอ่านในพระไตรปิฎกไง การปฏิบัติของการฝายปฏิบัติไม่ได้ผล เพราะปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ ในพระไตรปิฎกพูดไว้อย่างนั้นมีอยู่ข้อหนึ่ง การปฏิบัติที่ไม่ปฏิบัติสม่ำเสมอ แต่ถ้ามาในปัจจุบันเราก็ไม่เสมอดันเสมอลาย ลุ่มๆ ดอนๆ ถ้าเสมอดันเสมอลายแล้ว ดันไปเลย นี่ดันกันไป จะดันแค่ไหน อย่างเราอีคอย่างนี้ เหมือนขึ้นขกมวย เมื่อไหร่จะหมดเวลาสักทีวะ เกือบตายอยู่แล้ว รอแต่ระฆังจะช่วย

แต่ถ้าเราปฏิบัติแล้วเหมือนกัน คนปฏิบัติเมื่อไหร่จะได้ผลสักทีวะ แล้วมันก็ยากอยู่อย่างนั้นนะ แต่สำหรับเรานะ ตอนเราปฏิบัติ เราดันอยู่อย่างนี้ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ๗ ปีก็อดแม่งอย่างนั้นนะ ไปไหนก็แล้วแต่ จะไปจุดดงค์ที่ไหนก็แล้วแต่ ไปพักที่ไหนก็แล้วแต่จะมองเลยว่า เขามีโอกาสให้เราได้ปฏิบัติใหม่ ถ้าไม่มีเวลานะ ถ้าทำงานมากเกินไป เราอยู่ไม่นาน เราก็ไปแล้ว แต่ที่ไหนให้เราได้มีโอกาสได้ปฏิบัติบ้าง เพราะตอนนั้นมันกำลังเร่ง แล้วเร่งจริงๆ เร่งเต็มที่เลย

จิตมันเป็นอย่างนี้ ถ้าคนปฏิบัติเป็น คนรู้เป็น มันมองออกหมดเลย แล้วเวลาพูดออกมา ถ้ามันเป็นจริง ขนาดเราพูดถึงเรื่องอภิธรรม อภิธรรมในพระไตรปิฎก อภิธรรมมันเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิต ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว แล้วบอกกระบวนการของจิต ที่จิตมันสะอาดบริสุทธิ์มันเป็นอย่างนี้ มันก็ดวง ก็ดวง ก็ดวงนะ คือกระบวนการของมันไง คือสูตรสำเร็จที่เป็นพระอรหันต์แล้ว แล้วเราไปเอาสูตรสำเร็จมาปฏิบัติ แต่เรายังไม่เป็น มันขัดแย้งกัน

เราไม่ได้ปฏิเสธในพระไตรปิฎกนะ เราปฏิเสธพิธีกรรม วิธีการกระทำของเขา เราถึงย้อนกลับมาเรื่องหลวงปู่มัน ต้นคดปลายตรงไม่มี แล้วเขาบอกพุทโธ พุทโธ พุทโธ มันจะมีอะไร แล้วนามรูปๆ มันผิดอย่างไร พวกพระมาเถียงเรานะ

พุทโธ พุทโธ มันไม่ผิดเพราะเราตั้งใจว่า เราจะทำสมถะ เราต้องการความสงบของใจ ในเมื่อเริ่มกระบวนการเริ่มต้น เราไปถูกทาง เราไม่ได้ต้องการสิ่งใดเลย เราต้องการความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ พุทโธเพื่อความสงบของใจ แล้วใจสงบแล้ว เราค่อยวิปัสสนา เราค่อยใช้ปัญญาต่อไปภายหลังหน้า กระบวนการของต้นมันตรง

แต่นามรูป นามรูป นามรูปนี้เขาบอกเป็นวิปัสสนาสายตรง เห็นการเกิดดับแล้ว กระบวนการที่สิ้นสุดแล้ว คือต้นมันเบี่ยงเบนไป ต้นบอกว่าพิจารณานามรูป รูปนาม พิจารณารูปนาม คือวิปัสสนาใช้ปัญญาสายตรงใช่ไหม

กิเลสนะ มันไม่ต้องเป็นอะไรกับมัน มันก็หลอกมึงอยู่แล้ว อันนี้ไปปุ่เงื่อให้มันเลย บอกว่าวิปัสสนาสายตรง มันก็จีคอึงมึงเลยนะสิ พระเขาย้อนเราเลย

“อะไรก็ผิด ก็ผิด แล้วกำหนดเหมือนกัน มันผิดได้อย่างไร”

“พุทโธก็กำหนดพุทโธ พุทโธ นามรูปก็กำหนดนามรูป เขาก็ดูนามรูป เขาผิดตรงไหน”

มันผิดที่ว่า “เราบอกว่านามรูปเป็นวิปัสสนา คือเราคิดว่าเราไปเห็นอย่างนั้นจริงๆ เราไปเห็นพัฒนาการของจิตเป็นอย่างนั้นจริงๆ ถ้าเราตั้งใจจริง แล้วเรากำหนดจริงๆ มันก็เห็นเกิดดับจริงๆ แล้วก็ปล่อยว่างๆ ว่างอย่างนั้นจริงๆ ที่เขามา “หลวงพ่อมาว่างๆ นะ ว่างๆ”

บางทีสังคมเขาใหญ่ ลูกศิษย์เขามาเยอะนะ เราบอกว่า

“โยมภาวนาเพื่ออะไร ถ้าโยมภาวนาเพื่อภาวนาก็จบแล้วละ”

“ไม่ ผมภาวนาเพื่ออยากได้มรรคผลเหมือนกัน”

“ถ้าเพื่อมรรคผล มันผิดหมดละ”

ซื่อเลย! บางคนร้องไห้เลย! แล้วต้องทำอะไร ต้องกลับมาพุทโธ ถ้าพิจารณานามรูป เ็งก็ต้องใช้จิตอย่างที่ว่า ใช้ปัญญาเข้าไป พอมันสงบแล้ว มันว่างแล้ว เคี้ยวมันก็เกิดอีก เ็งต้องไล่เข้าไป เพราะเราต้องเข้าใจว่า เราเข้าไปเพื่อให้จิตสงบ เพราะปัญญายังไม่เกิดหรอก ถ้าเกิด ปัญญาที่เกิดขึ้นก็เป็นปัญญาอบรมสมาธินี้แหละ เราถึงบอกผลของการปฏิบัติทุกวิธีการ ทุกแนวทาง ผลของมันคือสมาธิ ถึงเขาบอกจะเป็นวิปัสสนาสายตรง ผลตอบสนองนั้นก็เป็นสมาธิ แล้วเพราะความเข้าใจผิดเลยเป็นมิจฉาสมาธิ

ถ้ากระบวนการเริ่มต้นถูก มันจะเป็นสัมมาสมาธิ เพราะอะไร เพราะมันว่างแล้วมีสติ อย่างใช้ปัญญอาบรมสมาธิเข้าไป เราไล่เข้าไป เราเห็นมันปล่อยอย่างไร เราตามเข้าไป แล้วมันปล่อย มันมีสติพร้อม คำว่าพร้อมใช้ใหม่ พอพร้อมจิตเห็นอาการของจิต คือจิต ธรรมชาติของมัน มันส่งออก พลังงานมันส่งออก นี่พอมันไปส่งออกมันไปกระทบกับอะไร สัม พลังงานของพลังงาน เราได้เห็นใหม่ พลังงานมันจับสิ่งที่เข้ามาในสัจจญาณมันไป

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันกระทบกับเปลือกใช้ใหม่ เนื้อสัมผัสกระทบกับสัมผัสเห็นใหม่ กระบวนการมันกระทบ มันเป็นคนละมิติกับใช้ปัญญาเรานี่ไง เพราะมันเป็นจิตที่คนละระดับกัน ทีนี้เขาบอกว่าเขาพิจารณานามรูป นามรูปมันดับ ดับไป ดับไป พอดับไป จิตเห็นอาการของจิตใหม่ พอดับแล้วเขาว่า ถ้ามันว่างนะ เขาบอกว่างๆ เขาบอกว่างนี่เป็นสมณะเหมือนกัน แต่พอว่างแล้ว เขาเข้าใจว่าพอมันว่างแล้ว เพราะว่ามันนิพพานคือความว่างคือการปล่อยวาง แล้วดำเนินการอย่างไรต่อไป

อย่างเช่นเรา เราดื่ม น้ำ ดื่มน้ำเข้าไป รสของน้ำ ก็ดื่มน้ำได้ตลอดไป นี่ว่างแล้ว จะว่างอย่างไรต่อไป เพราะมันไม่จบ กระบวนการมันไม่จบ แต่ถ้าเป็นปัญญอาบรมสมาธิ เพราะเราเข้าใจอยู่แล้วเป็นสมาธิ มีว่างขนาดไหน ใครเป็นเจ้าของว่าง นี่สัมมาสมาธิไง เพราะมีสติมีความรับรู้ทัน ฉะนั้นใครมา เขาบอกว่า มันมีหลายคนนะ ข้าราชการผู้ใหญ่ มาก เขามาเขามาบอกว่า เขาอยากจะพ้นทุกข์นี้แหละ เขาพิจารณานามรูป เขาได้ชื่อว่าเราบอกว่าเขาผิด เขาเลยมาขอคุยด้วย

เราบอกว่า ข้าราชการผู้ใหญ่ เราจะผิดได้อย่างไร หลวงพ่อ มันเป็นวิทยาศาสตร์เลย มันพิสูจน์ได้หมด มันอธิบายได้หมดเลย เราก็บอกว่า ก็มันผิดตรงวิทยาศาสตร์นี้ตรงที่มันว่านี่ผิดหมดเลย เพราะเราพิสูจน์ได้ เราพูดได้ ก็คือโลกใจ วิทยาศาสตร์คือโลกเกิดจากโลกียปัญญา

ธรรมมันเหนือโลก ผิดตรงที่มันอธิบายได้ มันพูดได้ มีทั้งสร้างกระบวนการที่มีมึงเข้าใจแล้ว มันก็เข้ากระบวนการ เราก็สร้างความคิด สร้างความว่าง แล้วเราอธิบายความว่างนั้นได้ทั้งหมดเลย แต่ถ้าเป็นสมาธินะ มีสร้างไม่ได้! มันจะเกิดโดยธรรม พอจิตมัน

สงบ เอ๊ะ แล้วอยากได้ออย่างนี้อีก อย่างนี้อีก อดแค้น มันสร้างไม่ได้! สร้างก็คือปลอมใจ พอมันปลอมขึ้นมา บอกมันเป็นวิทยาศาสตร์ มันจับต้องได้หมด มันพูดได้หมด

ก็มันผิดตรงนี้ ผิดตรงนี้ ผิดที่วิทยาศาสตร์นี้ เพราะธรรมชาติไม่ใช่วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์คือกรอบ กติกาที่ตายตัว อย่างเช่น อภิธรรม เรียนพระไตรปิฎกมา แล้วอย่า กระดิกเลยนะ ผิดพุทธพจน์ ผิดพุทธพจน์

เราบอก เอ๊ย ไม่ใช่ ภูไม้เถียงพุทธพจน์หรือ ภูเถียงไอ้คนอธิบายพุทธพจน์นี้ พุทธพจน์ก็คือการพอยู่ ถ้าเราทำถูกต้อง มันก็เหมือนกฎหมาย เหมือนวิธีการทำงาน แล้ว การทำงาน เราทำงานโดยตรง งานจะไปรอดไหม การทำงานมันก็ต้องมีวิธีการทำงาน ใช่ไหม มันต้องแตกต่าง

พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า พระไตรปิฎกเหมือนใบไม้ในกำมือ ใบไม้ในป่า วิธีการ หรือการແကແຂງออกใบในการปฏิบัติ อีกหลากหลายมหาศาลมากเลย เพียงแต่รู้จริง ถ้ารู้จริงมันจะกลั่นกรอง แล้วชักนำกันจริงได้

เวลาพอพูดอย่างนี้มันเป็นคาบสองคม ถ้าอีกคมหนึ่งก็แบบว่า ถ้าเรามันเป็นกิเลส เราต้องการเบี่ยงเบน เราต้องการให้หลบหลีกใช่ไหม เราก็อ้างตรงนี้ได้ คืออ้างเป็น กิเลสก็ได้ กิเลสคือว่าเอาแต่ใจตัว เอาแต่ความสบายของตัวเอง ใบไม้ในป่าเว้ย นอนกันทั้ง วัน ใบไม้ในป่าเว้ย ใบไม้ในป่า ภูจะกินสบายๆ เว้ย ใบไม้ในป่า มันก็อ้างได้ อ้างเลห์เห็น ใหม

แต่เราไม่ได้อ้างอย่างนั้น เราทำแล้ว เราต้องพิสูจน์ด้วย เพราะธรรมชาติอย่าง หลวงปู่มั่นท่านพิสูจน์เลย พอวิปัสสนาไป ปัญญาไปแล้ว ออกมาแล้ว อืม ดีขึ้นไหม ถ้า พิสูจน์ได้ ใจเราเบาโล่งรู้ไหม สิ่งที่ยึดติดมันได้ชำระไปบ้างไหม เรารู้ คราวนี้เป็น สมบัติดีมากเลย แล้วคราวหน้าก็เป็นอย่างนี้อีก แล้วคราวต่อไปก็เป็นอย่างนี้อีก

แล้วมันจะอยู่อย่างนี้ตลอดไปหรือ ถ้าอย่างนี้บิ๊บบาอาจารย์แล้ว ผมเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ทำอย่างไร ถ้าตอบไม่ได้เป็นอาจารย์ก็ไม่ได้ เราไปหาอาจารย์มาเยอะแล้ว ถามใครก็.. ถามอย่างมันตอบอย่าง อู้อู ปวดหัวๆ เราหามาเยอะ แล้วอาจารย์อย่างนี้มี เยอะ เขาต้องการพวกเราไว้เป็นฐานเฉยๆ

บางวัดลูกศิษย์มาหา พระไปอยู่กับเขาแล้วกลับมาเล่าให้ฟังบอก หลวงพ่อ บางทีผมภาวนาดีนะ แล้วไปอธิบายให้ท่านฟัง ขึ้นไปถามปัญหานี้แหละ พอท่านรู้ปั๊บ ท่านพาทำงานเลย เราก็อึ้งใจมากเลย เราเข้าใจเกม ถ้าปล่อยภาวนาไปนี่ แล้วตอบไม่ได้ แล้วถ้าสูงไปมันจะยุ่งไป

แต่ถ้าออกมาทำงานแล้ว เหมือนกุเลย ซื้อบื้อ ซื้อบื้อ อย่างนี้พอ ไม่ต้องทำอะไร ซื้อบื้อแบบกู พอแล้ว ถ้าภาวนาเดียวไปไกล แล้วก็มาหาเรา โทษนะ ฟังแล้วเศร้าใจ น้ำตาจะไหล นี่เราพูดเล่นเฉยๆ แต่ฟังแล้วมันเศร้าใจ คิดว่าหัวหน้าซื้อบื้ออย่างนี้ มันจะสร้างพระขึ้นมาได้อย่างไร แล้วในศาสนาเราจะเหลืออะไร จริงๆ เราเศร้านะ เศร้าใจมากเลย

แล้วพอเราทำอะไรออกไปแล้วนี่ อวดดีอวดเด่น! อวดดีอวดเด่น!

จะไปดีอะไร ครูบาอาจารย์ท่านทำยิ่งกว่าเรามาก กุยังไม่ได้ทำอะไรเลย กุไปอวดดีตรงไหน แต่เขาก็ว่ากันอย่างนั้นนะ เพียงแต่เราพูดไซ้ไหม อ้าว เด็กมันมาถามไซ้ไหม ลูกเรามาถามว่า อันนั้นกู อันนี้ผิด แล้วเราไม่บอกเขา เขาก็ซื้อบื้อนะสิ เราก็ต้องบอกลูก บอกผิดเขา ถ้าบอกผิดเอ็งเชื่อกูหรือไม่เชื่อละ บอกเขา เขาก็ยังไม่เชื่อนะ

อย่างที่หลวงปู่ดูลย์ว่า “นิมิตจริงหรือไม่จริง” “จริง” “เห็นนิมิตไหม” “เห็น” “นิมิตเห็นจริงไหม” “เห็นจริงๆ”

แต่สิ่งที่เห็นนั้นไม่จริง เป็นอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะจิตเรายังมีกิเลสอยู่ อย่างที่โยมพูด จะเห็นกาย เห็นอะไรนะ เห็นใหม่ๆ หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอก พิจารณากายเป็นได้ทั้งสมณะและเป็นได้ทั้งวิปัสสนา เราพิจารณาไปอย่างนี้ เราพิจารณาไปเรื่อยๆ พิจารณามันก็ปล่อยเหมือนกัน มันก็ว่างเหมือนกัน เป็นสมณะ คือ มันจะละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ

ถ้าจิตละเอียดแล้ว พอมันเห็นกาย เราจะมีความรู้สึกเลยว่ามันเห็นต่าง เราพิจารณามาแล้ว เห็นกายโดยปกติ คือเห็นกายโดยซื้อบื้อ ซื้อบื้ออย่างนี้แหละ แต่ถ้าไปเห็นโดยสมาธิโดยที่จิตมันสงบนะ เห็นที่มันซ็อกเราเลย เห็นครั้งแรกมันซ็อกเลย

เราเปรียบเทียบอารมณ์อย่างนั้นเวลาเราพูด เวลาเราเปรียบเทียบอย่างนั้น ถ้าเราเห็นกายโดยสมณะ มันก็เห็นโดยสามัญสำนึกนี้แหละ เห็นโดยธรรมชาติ แต่ไปเห็นอย่างนั้น มันสะท้อนกิเลสไป เราเปรียบเทียบว่าไดโนเสาร์มันขยับตัว

เราเปรียบว่าจิตของเรามันเกิดตาย เกิดตายในวิญญู เหมือนไดโนเสาร์ สัตว์ดึกดำบรรพ์ จิตนี้เหมือนสัตว์ดึกดำบรรพ์ กิเลสเหมือนสัตว์ดึกดำบรรพ์ในใจ แล้วไม่มีใครเคยเห็นมัน นี่พอเราไปเห็นกายโดยสมาธิ โดยสมาธิเห็นนะ มันสะท้อนไดโนเสาร์ตัวนั้น โอ้อโฮ ขนพองขนลุกหมดเลย มันสะท้อนถึงหัวใจ สะท้อนมากๆ แล้วพอพิจารณาไป พอจิตมันสะท้อนปั๊บหลุดเลย เพราะอารมณ์สะท้อนนี้มันไหวมาก ไหวมากภาพนั้นจะอยู่ไม่ได้

แล้วเรากลับมาทำความสงบอีก พยายามดึงให้จิตสงบแล้วดึงภาพนั้นขึ้นมา พอถึงภาพนั้นขึ้นมาแล้ว มันเป็นอุคคหนิมิต ขยายส่วน แยกส่วน อย่างมีมือขยายออกเห็นเป็น ขน ผม เล็บ ฟัน หน้าง มันขยายส่วนได้ พอขยายส่วนได้ โอ้อโฮ โอ้อโฮ โอ้อโฮนี้ไม่ใช่สมองนะ จิตมันโอ้อโฮแล้ว เพราะอะไรรู้ไหม เพราะโดยสามัญสำนึก โดยปัจจุบัน โดยที่มันคิดว่ามันรู้จริง มันคิดว่าเป็นของมันไง เราพูดกันที่ปากนะว่ากายไม่ใช่เรา แต่จิตได้สำนึกมัน ยึด

พอมันขยายส่วน แยกส่วน มันตกใจ จิตเองมันสะดุ้งของมันเอง มันตกใจ โอ้อโฮ โอ้อโฮนะ แล้วเราฟังใครมาพิจารณากาย มันไม่พูดอย่างนี้ ถ้าไม่พูดอย่างนี้นะ กูไม่เชื่อ กูไม่เชื่อ มันเห็นโดยสัญญาไง บังเอิญมันเคยเห็นมา ฉะนั้นใครมาพูดอะไร มันถึง..แต่เริ่มต้นกระบวนการต้องเป็นอย่างโยม กระบวนการจะเป็นอย่างนั้น เราจะบอกเลย เวลาปฏิบัติเราจะให้กำลังใจ ว่าไม่ต้องกลัวผิด แล้วโทษนะ ผิดทุกที ผิดทุกคน แต่ผิดไว้ก่อน ใจ เพราะว่ามึงไม่ต้องกลัวผิด ถ้ามึงกลัวผิด มึงไปไม่ได้ แต่จริงๆ แล้วต้องผิดทุกคน จะผิดมาก ผิดน้อย

ฉะนั้นกระบวนการที่มันเกิดขึ้นอย่างนั้นแล้ว มันเป็นกระบวนการแบบเปลี่ยนผ่านไง แบบจิตมันจะพัฒนา มันต้องมีกระบวนการเปลี่ยนผ่านของมัน นี่กระบวนการเปลี่ยนผ่านของมัน กระบวนการนี้เปลี่ยนผ่านนี้เห็นครั้งแรก มันจะถูกได้อย่างไรใช่ไหม มันจะเปลี่ยนผ่านไปอันที่ถูกใช่ไหม แล้วถ้าไม่มีกระบวนการเปลี่ยนผ่าน มันจะพัฒนาตัวมันไหม เราถึงให้กำลังใจใจ ภาวนาเถอะ ทำเถอะ

นี่เวลาเทศน์โน้นก็ผิด นี่ก็ผิด นี่ก็ผิด จนผู้ถามเกร็งไปหมดเลย

ไม่ใช่ เวลาเทศน์บอกโน้นผิด นี่ผิด เราพูดมันเป็นกระบวนการ มันเป็นขั้นตอนไปแล้ว เราต้องบอกขั้นตอน ๑ ๒ ๓ ๔ มันถูกมันผิดอย่างไร แล้วของเรา ยังไม่ขึ้นบันไดเลย มีงไปกลัวทำไม แต่ทุกคนจะเกร็ง จะกลัวมาก กลัวผิด กลัวผิด

นี่ประสาเรามันพูดไว้เยอะไง เดียวก็ถูก เดียวก็ผิด โอ๊ย คนงกกันน่าดูเลย แล้วใครมาถามปัญหาทุกคนจะบอกว่า หลวงพ่อไม่ได้ตอบปัญหาเลย อ้าว ถูตอบแล้วไง เวลาเราตอบ เราอธิบายหลากหลาย แล้วเขาจะเคลียร์เขาเอง แล้วเวลาตอบคนที่ภาวนาติดมา เอ็งเข้าใจไหม ถ้าไม่เข้าใจ เราก็จะตอบอีก

เราอธิบายเรื่อยๆ อธิบายจนกว่าจะเข้าใจ แล้วเราก็สงสาร เรารู้ เราพูดทุกคนหัวเราะหมดละ ต่อหน้าคุณนี่เข้าใจนะ ลงบันไดไปมันก็ลื่นแล้ว ยิ่งไปที่บ้านยิ่งปวดหัวใหญ่เลย

มันเป็นอย่างนี้เอง เพราะมันมีวิชาอยู่ มันเป็นอย่างนี้เอง ก็หมั่นทำซ้ำ แล้วก็ตั้งประเด็นนั้นไว้ เวลาคุยกันต่อหน้า เคลียร์หมดนะ แหม ขวสอาดเลยนะ พอลงบันไดไป เอ้ จริงหรือเปล่าวะ ขอถามใหม่ได้หรือเปล่า มันเป็นอย่างนี้เพราะเราเป็นมา มันเป็นอย่างนี้เอง แล้วเราจะหลบจนไม่มีเลย มันเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นถึงบอกไม่ต้องกลัวผิด

มันเหมือนเราปิ้ง ย่างเนื้อนี่ มันก็ต้องโดนความร้อน เราก็ต้องกลับ เราก็ต้อง..จิตเรามันโดนตะธรรมปิ้งย่าง สมาธิเข้าไปเป็นตะธรรม มันแผดเผามัน กิเลสเข้าไปแผดเผามัน มันมีอาการของมัน เราไม่ต้องไปเคียดร้อน เพราะก็เราจะฆ่ามัน เราจะสู้กับมัน แล้วเราไปเผชิญหน้ากับมัน แล้วเราไปตกใจทำไม นี่จะทำได้จะให้ถูกเลย นี่มันก็ไม่มี

เว้นไว้แต่ขีปนาวุธปัญญา มันสร้างมาตั้งแต่อดีตชาติเยอะมาก คือสละตายมาหลายรอบ พอมันขีปนาวุธเพราะมันพร้อมแล้ว พับ! ไปเลย อย่างนั้นยอมรับ

แต่เวไนยสัตว์ ผู้ที่จะต้องเลือกคลานอย่างพวกเราระดับกลาง จะต้องแยกกันไป คำว่าแยกกันไปนี่ดีมากนะ ดีมากตรงที่มันมีธรรมชาติพระพุทธเจ้าแล้วไง ถ้าอย่างเวไนยสัตว์ แล้วไม่มีคนสอน มันแยกไปไม่ไหว ใอันมันแยกไปไหว แยกซะ พอมันทำไปแล้ว มันคุ้มค่านะ คุณติ เราจะมีเงินมีทองตำแหน่งหน้าที่การงานขนาดไหน เราก็ต้องตายไป

แล้วเวลาเราจะตายไป เราเทียบอารมณ์ความรู้สึกตอนใกล้ตายสิ เราจะพะวัักพะวนไหม เราจะพะวัักพะวนอะไรบ้าง

แล้วถ้าเรามาภิเลสเดี๋ยวนี้ ภิเลสหมดแล้วนะ อะไรตาย อะไรตาย อะไรตายอะ อะไรตาย พอภิเลสตายแล้วจิตมันสะอาดบริสุทธิ์แล้ว ไม่มีแรงขับแล้ว มันไม่มีอะไรตายแล้ว พอคนไม่ได้ตาย จิตมันเป็นธรรมชาติของมัน มันต้องสลัดกายนี้ทิ้ง แล้วออกเป็นอิสระเท่านั้นเอง

เพราะขณะที่มันมีร่างกายนี้ สอุปาทิเสสนิพพาน สะก๊ือเศษส่วนความคิด ร่างกาย เป็นเศษ เศษเหลือทิ้งที่จิตบริสุทธิ์อาศัยอยู่ พอถึงเวลามันก็สลัดออก สอุปาทิเสสนิพพาน อนุปาติเสสนิพพาน สะก๊ือเศษส่วน คือนิพพานแท้ๆ เลย ไม่มีความคิดไม่มีรูปร่างอะไรแล้ว เป็นธรรมชาติของมันแล้ว

แต่ขณะที่มีชีวิตอยู่ เราบอก ถ้ามันวิตกกังวล โทษนะ เราเคยคิดของเราเอง เมื่อ ก่อนที่ภาวนาใหม่ๆ มาคิดถึงตาย เอ้ มันก็มีความรู้สึกนะ จะเกิดเป็นอะไร จะเป็นอะไร มันถึงง มันไม่ทะลุปรุโปร่ง แต่พอภาวนาไป ภาวนาไป เดียวนี้พอคิดเลย บางทีนะ เราคิดนะ มรรคผลไม่มี คิดแบบภิเลสใจ มรรคผลไม่มี มันก็ถามตัวเองแล้ว แล้วมึงโกหกตัวเองได้หรือเปล่า เรานี้เวลาอยู่เฉยๆ มันชอบคิด ชอบเปรียบเทียบ ชอบหาหลักหาเกณฑ์ คิดนะ มรรคผลไม่มี ไม่มี มันถามแล้วมึงหลอกตัวเองได้หรือเปล่า ก็เหมือนเราทุกข์ ไม่มีอะไรไม่มี มีหรือไม่มีมันเปรียบเทียบ

แต่เมื่อก่อนอย่างที่ว่า ไม่แน่ใจ กลัวมาก ทุกข์มาก ต้องหาที่รองรับอารมณ์ตลอด เราถึงคิดถึงโยมไ้ ที่นี้เราบอก นี่ที่บอกว่าเลือกคลาน ว่าทำแล้วมันคุ้มค่า แต่เราคุ้มค่า เวลามาแล้วเหนื่อยไหม ถ้าทางโลกเขาจะบอกเลย ไอ้พวกมาวัดเวลามันว่างเยอะ มันเดินไปเดินมาไม่ทำอะไรเลย มาทำไมกันนะวัด ไอ้พวกนี้ไม่มีงานทำ ไอ้พวกนี้เวลาว่างเยอะ แต่ไม่คิดหรือกว่า เรากว่าจะเจียดเวลามาได้ กว่าเราจะสับหลักเวลามาได้ เพราะมันก็เหมือนกับเราเห็นคุณค่าของมัน เราเห็นคุณค่าที่เราอยากจะชวนขาย

ถ้าเรามีคุณค่าอย่างนี้ มันอยู่ที่มุมมอง อยู่ที่ทัศนคติ เพราะลูกศิษย์ ตอนเรามาอยู่ใหม่ๆ เราอยู่ที่โพธาราม ขนาดเขาถือปิ่นโตมาวัดนะ ไอ้พวกที่ไม่ไปวัดมันยังแซวเลย

แล้วก็มาถามเรา เราบอกระรมชาติเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะเขาทำความดีแล้วเราไม่ทำ เราก็อายอยู่แล้ว

อย่างเช่น เราทุจริต คนสุจริต เอ็งทุจริตอายเขาไหม แต่เราไม่ได้ทำ เขาทำ จิตมันมี มันก็แสวงเล่น คือตัวเองก็ไม่ทำ เห็นคนอื่นทำมันก็ แหม มันสะท้อนใจกู ก็ขอแสวงหน่อย มันจะโดนอย่างนั้นบ่อยๆ มันจะโดนอะไรก็เรื่องของเขา เขาพูดอย่างนั้นป๊อ ถ้าเขาไม่ได้พูดเล่น โดยที่เขาคุ้นเคยกับเรานะ ถ้าเขาพูดโดยความคิดเขา มันจะย้อนถึงความคิดเขาได้เลย ว่าจิตใจสูงต่ำแค่ไหน

แต่ถ้าเว้นไว้แต่เราก็มาวัดด้วยกัน แต่เราพูดเล่น โออย่างนี้มันวัดค่าอย่างนั้นไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่คำพูดจากการถือมั่นของจิตเขา แต่ถ้าพูดถึงการถือมั่นของจิตเขา รู้เลยว่า นี่จิตต่ำมาก เราพูดอย่างนี้เลย เราคิดถึงหลวงตาเล่าประจำ มันมีคนในเมืองจันทบุรี หลวงตา เขาเป็นนักเลง แล้วมีคนมาชวนเขาไปวัด เขาคิดแค่นใจแต่ไม่กล้าพูด เพราะมันแบบว่าคนคุ้นเคยกัน สุดท้ายแล้วหลวงตาไปเทศน์ ไปอยู่ที่น้ำตกพลี เขาศรัทธา มาอยู่วัด เขาภาวนาอย่างนี้เลย ภาวนาดีมาก

แล้วเขามาสารภาพกับหลวงตาบอก “เมื่อก่อนมีคนมาชวนเขาไปวัด คิดจะมาเขาเลย” มันเหมือนกับมันแทงใจตัวเอง แล้วพอเขามาสารภาพกับหลวงตา พอท่านมาพูด “ก็เขาชวนเราไปวัด” ก็เขาชวนไปวัด มันสะท้อนใจใจว่า เขาชวนเราไปทำความดี แต่ตัวเองในใจคิดจะมาเขา แล้วพอมันเปลี่ยนแปลงใจแล้ว มันโทษตัวเองใจ ก็แค่เขาชวนไปวัด ทำไมคิดได้ขนาดนั้น

ดูใจคน ถ้ามันเปลี่ยนดีแล้วนะ เห็นโทษนะ มันจะซึ่งใจมาก แต่ถ้ายังไม่เปลี่ยน ยิ่งไปคลุกคลีกันอย่างนั้นมันจะไปกับเขา กิเลสร้ายนะ แล้วมีทุกคน แล้วสองวันนี้หลวงตาท่านพูด เรา แหม ฟังแล้ว เราสะท้อนใจมาก

เขาบอกว่า “ที่วัดบ้านตาคนี้ดีไปหมดเลย” “ที่ไหนดีดีจะมีคนชั่วแทรกเข้ามาทุกที่” โอ้โฮ ท่านพูดออกมาสะท้อนใจมาก มันสะท้อนใจที่ว่าต้องระวังตัวตลอดใจ

ที่ไหนดีสิ คูตี คูงานมหรสพสิ มันจะมีคนไปกรีดกระเป๋ ที่ไหนมีอะไร ต้องมีคน  
 ช่วเข้าไปแทรกทุกที คำพูดคำนี้มันจะฝังใจเรา ทำให้เราตื่นตัวตลอดไม่นอนใจกับอะไร  
 ทั้งสิ้น จะดีขนาดไหนก็คนช่วแทรกเข้ามา

คำพูดคำนี้จะทำให้ระวังตัวตลอด ใครจะว่าดี จะกราบขนาดไหนก็ต้องระวังตัว  
 ต้องระวังๆ จะดีขนาดไหนก็ต้องมีความช่วเข้ามาแทรก โอ้โฮ ท่านพูดเลยนะ ท่านฟัง  
 เลย เขาชมดีอย่างนั้น “ที่ไหนดีขนาดไหนก็มีความช่วเข้ามาแทรก” ไม่ฟังใครด้วย นี่  
 คือทัศนคติ ที่ท่านฟังเลย โอ้โฮ คำนี้จะฝังหัวไปเลย เราถือว่าสุดยอดธรรม สุดยอด  
 เลย ทำให้เราไม่ลืมตัว

“จะดีขนาดไหนจะต้องมีความช่วเข้ามาแทรก ฉะนั้นเราต้องตื่นตัวตลอดเวลา” นี่  
 คือคำพูดของท่านนะ

นี่พูดถึงเราพูดถึงปัญญาอบรมสมาธิ พูดถึงที่มาที่ไปของมัน ถ้าเราเข้าใจ  
 กระบวนการของมัน นี่เพราะที่หลวงปู่มันบอก มันมีสองประเภท พวกที่มีการศึกษา เขา  
 มีการศึกษา สอนคนละอย่าง มีการศึกษาต้องสอนให้ละเอียดรอบคอบ เพราะว่ามี  
 การศึกษามาก เพราะมีการศึกษาอยู่แล้ว พอจิตมันสงบ จิตมันมีการเปลี่ยนแปลง ไอ้ตรง  
 นี้ปัญญามันจะไพบร้อมมาก แล้วมันจะทิวฏฐารู้จริงเห็นจริง ฉะนั้นคนที่จะควบคุมได้ ต้อง  
 ของจริง แล้วต้องหัก หักเลยนะ หักให้สำนึก

แต่ถ้าไม่มีการศึกษามา มันปฏิบัติของมันไป มันก็ต้องประคองกันไป หลวงปู่มัน  
 ท่านมีหลัก แล้วพูดถึงหลวงตาบ่อยมากที่ไปหาท่านที่แรก อู่มหากัเรียนมาถึงมหาณะ มี  
 การศึกษามาก นี่การปฏิบัติ มันจะมาเตะ มาถีบกัน ฉะนั้นต้องเอาการศึกษานี้ใส่ลิ้นชัก  
 ไว้ก่อน แล้วลั่นกุญแจมันไว้ อย่าให้มันออกมาละ แล้วถ้ามันปฏิบัติไปแล้ว ถึงจุดหนึ่ง  
 แล้ว

การศึกษานี้ กับการปฏิบัตินี้ เพราะมันจริงต่อจริงด้วยกัน มันจะประสานเป็นเนื้อ  
 เดียวกันเลย แล้วหลวงตาท่านก็บอก ท่านก็ทำตามนั้น แล้วเวลามันมาประสาน ท่านบอก  
 คือหลวงปู่มันพูดอะไรไว้ พูดทลายล่วงหน้าไว้หมดเลย แล้วเป็นอย่างนั้นหมดเลย

นี่เราก็อ่อนกลับมาพวกการศึกษาพวกอภิธรรม เขาศึกษามาก เราจะบอกว่า เวลาจิตมันสงบหรือจิตมันอย่างนี้ คุณเวลาเรานั่งกันเห็นไหม บางทีเรานั่งมันกลวงหมดเลย มันว่างหมดเลย

แล้วคิดดูสิ มันมีปัญญาขึ้นมา แล้วสิ่งนั้นมารองรับ มันก็จินตนาการไป หลากหลายมหาศาลนะ แล้วพอมานึกเทียบกับธรรมะพระพุทธเจ้า โอ้ย เหมือนเปี้ยบเลย นี่ ถ้าคนจริงปั๊บ ถ้าหักต้องให้รู้ทันให้ได้ ต้องทำให้ได้ ปัญญาอบรมสมาธิ ว่าเป็นสมาธิ มัน เป็นรากเป็นฐาน เรารู้ของมัน เราก็รักษาของมัน แล้วยังไปข้างหน้าอีกไกลมาก คำว่าอีก ไกลมาก เรามีครูบาอาจารย์เป็นที่ปรึกษาไง บางทีเห็นไหม ลูกศิษย์มาเยอะมากเลย

“โอ้โฮ หลวงพ่อ มันละเอียดมากเลย อู๋ มันไม่น่าละเอียด ทำไมมันละเอียดขนาด นั้น”

เราคิดในใจนะ เดี่ยวมันจะรู้ได้อีก ละเอียดกว่านี้อีก เดี่ยวมันจะรู้ มันไปมากกว่านี้ อีกเยอะเลย

แต่คนไม่เคยเห็นนะ จะบอก โอ้ฮู มันละเอียด อู๋ฮูวาว

มันแค่รากเลย มันยังไม่ได้ขยับอะไรเลย เดี่ยวมันขยับไป มันจะเห็นอีกเยอะกว่านี้ อีกเยอะเลย เราจะเทียบว่า จิตธรรมะนี้มันมหัศจรรย์ขนาดไหนไง แล้วพอเราเข้าไป สัมผัส เรารู้ว่าสุดยอด อู๋ฮู อู๋ฮู คาดการณ์เลยว่านิพพานทั้งนั้นล่ะ แต่ในใจเรานะ เดี่ยวมัน จะรู้ มันจะไปกว่านี้อีกเยอะ เดี่ยวๆ ไครมาก็ อู๋ฮู ละเอียดมากเลย อู๋ฮู อู๋ฮู เกลยนะ

เออ ไซ้ ไซ้ ไซ้ แต่เดี๋ยวมันจะ ไม่อย่างนั้นมันจะมีสติ มหาสติ สติอึดโน้มติ ถ้าสติ เกลยๆ นะ มันจะไม่ทันกับไอ้ปัญญาข้างบนนั้น สติโสดาบัน สกิทา นี่สติทันได้ เริ่มอนาคานี่ ทำไมมหาสติขึ้นตรงนั้นไม่ได้ เราเปรียบเทียบเมื่อก่อนเราปฏิบัติบ่อยๆ นะ

เปรียบเทียบสติก็เหมือนฟุตบอลจังหวะสอง มหาสติคือจุดโทษจังหวะเดียว ระหว่างคนเตะกับประตูเท่านั้นล่ะ ทีเดียวนะ แต่ถ้าเป็นสตินะ ยังมีกำแพงกั้นนะ ญ้อง ต้องเตะ ต่างกันอย่างนั้นเลย แล้วละเอียดละเอียดเข้าไป เดี่ยวๆ เต็มที่เลย เยอะมาก แล้ว มันก็อยู่ที่ ๑. วาสนา ๒. เราสร้างมามากมาน้อย

ถ้าเราไม่สร้างมามาก เหมือนหลวงปู่ชาท่านพูด คือถ้าคนบ้านหลังใหญ่ คือ เรามี  
 บารมีมาก เราสร้างมามาก สงสัยเยอะ สุข กว่าที่จะจะล้างออกนะ ถ้าผู้มีกระต๊อบหลัง  
 เดียวนี้สบายมาก กุมิแก่กระต๊อบ กุณอนสบาย กูปิด ปิด นอนได้แล้ว นี่ไงตรงนี้ ถ้าเรามี  
 แต่กระต๊อบ คือเราไม่สงสัยมาก เราไม่มีการโต้แย้งมาก เราไม่มีอะไรมาก เราก็ปัญญามัน  
 จะไล่ได้ทัน

แต่ถ้ามันมีบ้านหลังใหญ่ นะ โอ ห้องมันเยอะด้วย ห้องนั้นห้องนี้ คิดเรื่องนั้นคิด  
 เรื่องนี้ คิดทุกเรื่องเลยนะ สุข เหนื่อยล้าหายเลย ต้องล้างให้สะอาดหมดบ้าน ถ้าไม่สะอาด  
 นะ กิเลสมันชุกอยู่ตรงนั้น เราใช้คำว่าเหลือบ แบบว่า สิ่งที่หลบซ่อนของจิต ตรงไหนที่มี  
 เหลือบมีมุม มีบังได้นะ มันอยู่ตรงนั้น

ที่อื่นสะอาดหมดเลย มันอยู่ที่ตรงนั้น พอจิตมันคลายนะ มันก็ครอบคลุมเลย พอ  
 เราไล่เข้าไปนะ มันก็ไปหลบตรงนั้น ฉะนั้นเวลาสะอาดต้องเกลี้ยงเลย ไม่มีตรงไหนที่  
 มันจะหลบได้เลย ขาด ตายไปเลย กิเลสตายแล้ว แล้วพลิกศพมันได้ด้วย เห็นชัดเจน ยถา  
 ภูตฺ ญาณทสฺสนํ กิเลสขาดแล้ว จิตปล่อยแล้ว รวมหมดเลย แล้วรู้ว่าขาด ชัดเจนมาก เวลา  
 ปฏิบัตินะ

ฉะนั้นเวลาเขาพูดกันว่างๆ ว่างๆ คนนั้นผ่าน คนนี้ผ่าน เราฟังไว้หูหนึ่ง แต่ไม่เชื่อ  
 ไม่เชื่อหรอกเพราะอะไร แต่เราก็สังสาร สังสารหมายถึงว่า เวลาปฏิบัติทุกคนลงทุนลง  
 แรง ทุกคนต้องเหนื่อยทุกคน เขาเหนื่อยมาแล้วไง เราก็สังสารอยู่ แต่ถ้าใครมาหาส่วน  
 ใหญ่เราจะยุ ชั่วเข้าไป ชั่วเข้าไป คือลูกเข้าไปสิ ลูกเข้าไป มึงต้องเห็น ถ้ามึงไม่ลูกนะ มึง  
 เชื่อมันตัวเองแล้วปล่อยนะ คือมันจะถดถอยไป พอมันถอยออกมาแล้วนะ พอรู้ตัวอีกที  
 แล้วจะเอาเข้าไปนะ ตานี้มันต้องเหนื่อยแล้วเป็นสองเท่า มึงจะทุกข์มากกว่านั้น

ฉะนั้นมาหาเราส่วนใหญ่แล้วเราจะยุ เราจะแนะ เพียงแต่อยู่ที่บุญกรรมของเขา ถ้า  
 บุญกรรมเขาดี เขาอาจเฉลียวใจจงใจแล้วสู้ แต่ถ้าเขาบุญกรรมเขาไม่ดี เขาจะบอกว่า โอ  
 เขาพูดไปอย่างนั้นนะ เราทำมาเกือบตายแล้ว เราก็สุดยอดของเราแล้ว แล้วเดี๋ยวมันเสื่อม  
 พอเสื่อมขึ้นมานะ เวลาเราแนะนำเขา เราปรารถนาดีกับเขานะ แต่เขาแปลเป็นพิศหมด  
 เลย โอ้ ใครๆ ก็ปฏิบัติก็ไม่ได้สักที อะไรๆ ก็ไม่ยอมรับเขา หวงมาก

สมบัติของโยมไปหวังได้อย่างไร! ก็ปัญญาของมึงทั้งนั้น กูไปหวังอะไร กูจะไปได้อะไรกับมึงด้วย เพียงแต่จริงหรือไม่จริง คนรู้จริงเขาอุตส่าห์บอก จริงหรือไม่จริง แหม เขาพูดมา มึงก็เก็บไปพิจารณาหน่อยหนึ่ง มันจะเป็นอะไรไป แต่ส่วนใหญ่แล้วจะพูดอย่างนี้ไง ส่วนใหญ่เพราะมันมีลูกศิษย์เป็นพระมาหา เราก็บอกว่า ตถกคปหาน มันชั่วคราว เขาก็ถามกลับเลย ทำไมต้องสมุจเฉตปหานด้วยละ ก็ปหานเหมือนกัน ทำไมมันปหานไม่ได้ละอะไร ที่ไหน ที่ไหนเขาตถกคปหานทั้งนั้นนะ หลวงพ่อต้องสมุจเฉตๆ ทุกที

ก็ตถกคปหานกูเป็นมาตลอดแล้ว แล้วกูก็อยู่กับมัน แล้วกูก็โดนมันหลอกมาพอแรงแล้ว แล้วเห็นไหม อย่างที่หลวงตาบอก “อย่างทีหลวงปู่มันพูดเวลาภิเษกชาด ชาดคนเดียว” สมุจเฉตมีคนเดียวไม่มีสอง ตถกคปหานมิได้บ่อยๆ มิได้เรื่อยๆ เหมือนซ่อมเขาซ่อมก็พาได้ตลอดเวลา แต่แข่งชนะหรือแพ้ได้คนเดียวนะเว้ย

แต่ถ้าซ่อม ซ่อมได้ทั้งวันทั้งคืนนะ ซ่อมอย่างไรก็ได้ แล้วเวลาซ่อมเก่งด้วยนะชนะทุกที ลงแข่งแพ้ทุกที เขาบอกว่า “ทำไมต้องสมุจเฉตด้วยละ ที่ไหนๆ เขาก็ตถกคปหานทั้งนั้นนะ เขาปหานแล้วก็จบ” พระนะ บางทีพระมาอยู่กับเรา บางทีเขาเจออย่างนี้บ่อยๆ เข้า เขาก็เครียด หรือบางทีเขาก็เหนื่อยใจ บางทีถ้าเขาทูล บางทีเขาก็คิดว่าเรานี้เหมือนเราตระหนี่บุญ ตระหนี่ธรรมะ

มันธรรมะไม่ใช่ของใคร!

ใจที่สัมผัสธรรม ใจเป็นเองใช่ไหม เราจะไปห้ามให้เป็นหรือไม่ให้เป็นได้ไหม คือเราไม่มีสิทธิอะไรเลยนะ มันเป็นสังขารที่พวกเราปฏิบัติกันเองใช่ไหม เรามีสิทธิอะไร เราจะไปตระหนี่ไม่ให้ใครเป็นได้อย่างไร หรือจะใช้ใครผู้อื่นเป็นก็ไม่ได้ เพียงแต่บังเอิญว่าเรามีประสบการณ์เท่านั้นเอง เรามีประสบการณ์มา เราก็บอก เราก็อ่าน แล้วเราแนะนำอย่างนี้มาก พระมาอยู่ด้วยกัน เวลาปฏิบัติจากที่ไหนมา มาหาเราส่วนใหญ่แล้ว พอเราชักแล้วมันไม่มี แล้วเราจะพยายามจะลุ่ม จะกระตุ้น ให้เขาขยัน

ธรรมดาพวกเราก็อยากมีพรรค มีพวก อยากจะมีสิ่งที่ดีๆ แต่นี่เพียงแต่บางทีเขาน้อยใจ บางองค์มาเอ็ดเอาเลยนะ มาถึงมาพูดกับเราแล้วเราบอกว่า “ต้องทำต่อไป”

“ท่านอาจารย์พรรษาเท่าไร พระที่รับรองผมพรรษาที่ท่านั้น เท่านั้นเลย ท่านอาจารย์อ่อนกว่าทำไมไม่ยอมรับ”

อ้าย ญพุดไม่ออกเลย ก็ไสนะสิ “คนเราไม่ใช่แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน เนาะ คนมันจะฉลาดมันมีปัญญาของมัน ไม่ใช่เพราะอายุเว้ย” บ่อยมาก เขาจะไปหาพระที่มีชื่อเสียงก่อน พระที่มีชื่อเสียง พระที่มีแต่ชื่อเสียง แต่ไม่มีความรู้จริง เขาก็จะเอออวกันไปเพราะเขาไม่มีความรู้จริง แล้วพอมหาเรา เราบอกไม่ใช่ คำว่าไม่ใช่ของเรา คือว่าเราเตือนเพื่อจะให้เอ็งรุ้ ได้มูมานะ เพราะเอ็งมีความเพียรอยู่ ถ้าเอ็งไม่มูมานะนะ เอ็งเสื่อมไปแล้วนะ เดียวเอ็งจะทุกข์ แต่เขากลับมองว่าเราไม่เห็น ไม่ยอมเขา

อ้า! เราพูดคนเดียวเลย สงสัยว่ามา มีอะไร

โยม ๑ : ปัญญาอบรมสมาธิที่หลวงพ่อบอก เป็นคล้ายๆ กับเป็นสติปัญญา ๔ หรือยังครับ

หลวงพ่ : ยัง เขาจะอ้างอย่างนี้บอว่าเป็นสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ เราบอกละ อย่างเช่น สติปัญญา ๔ อสุภะ อะไรก็แล้วแต่ทุกอย่าง ต้องมีจิตรู้จิตเห็น สติปัญญา ๔ คือต้องมีสมาธิก่อนอย่างนั้น ถ้าจิตรู้จิตเห็น สติปัญญา ๔ คือจิตตามสติปัญญา คือจิตรู้ จิตเห็น จิต ประสาเรา เอ็งยังหาจิตกันไม่เจอเลย แล้วจะไปสติปัญญา ๔ ได้อย่างไร คือมันขาด ขาดเจ้าทุกข์ เอ็งจะฟ้องศาล เอ็งต้องมีเจ้าทุกข์ ตัวจิต ตัวสมาธิคือตัวเจ้าทุกข์

แต่ไปติดสมาธิมันจะมีความสุขมากนะ มันดีกว่ามันไม่ใช่เจ้าทุกข์หรอก แต่จริงๆ นะ มึงนะเจ้าทุกข์ เพราะมึงยังไม่รู้จักอะไรเลย มึงเป็นสมาธิซะไหม แล้วมึงน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถึงเป็นสติปัญญา ๔ ถ้าอย่างนี้เราเถียงกับอธิธรรมตลอดเวลาเรื่องนี้ เขาบอกเขาจะเป็นกายนุสติปัญญา จิตตามสติปัญญา เป็นไปไม่ได้! ในเมื่อจิตยังไม่สงบ

โยมนั้นะยังไม่มีบริษัท โยมยังไม่มียุชิในธนาคาร เขาจะโอนเงินเข้าบัญชีโยมได้ไหม ถ้าโยมไม่ได้เปิดบัญชีธนาคารไว้ ถ้ามึงไม่มีตัวจิตออกเป็นสติปัญญา จิตออกไปรับรู้ จิตออกไปวิปัสสนา ใครจะไปรับผลของการวิปัสสนา หรือรับผลดีหรือชั่วของวิปัสสนานั้น ขณะที่เรากำลังอยู่นี้เราลืกลอย เรายังไม่รู้อะไรเลย แต่ดันรู้ธรรม

พระพุทธเจ้านะ สติปัฏฐาน ๔ เป็นอย่างนั้น อย่างนั้น ก็สร้างภาพใน พอดความรู้สึกคิดถึง ภาย เออ ภายนี้กายานุสติปัฏฐาน ใอันมันลอยลม ลอยลม

อะไรก็แล้วแต่ต้องจิตสงบ ต้องจิตสงบ นี่การทำจิตสงบ เราใช้ว่าปัญญาอบรมสมาธิ นี่เิงที่ว่าค้นคคปลายคค เพราะว่าเขาคิดได้เียงตรงนี้ เขาบอกว่าการดูนามรูปเป็น จิตตานุสติปัฏฐาน การดูนามรูปเขาว่าอย่างนั้น แต่สำหรับเราจิตเขายังไม่สงบ ถ้าเป็น ความคิดเขาก็เป็นจินตมยปัญญา มันไม่ใช่ภาวนามยปัญญา มันปัญญาคนละมิติ ฉะนั้น ปัญญาที่จะเป็นวิปัสสนา มันต้องเป็นปัญญาในสมาธิ ในสมาธิปัญญาของจิต ในความคิด จินตมยปัญญา ปัญญาสมอง

ปัญญาสมอง โดยในความคิดทางวิชาการ เราคิดจากสมอง เพราะสมองมันจำ ข้อมูลไว้ แล้วสมองมันคิดเองไม่ได้ เพราะสมองเป็นวัตถุ มันต้องใช้พลังงานขึ้นมา กระตุ้นสมอง สมองจะได้คิด แต่พอจิตมันสงบเข้ามา พอสงบ จิตสงบมันอยู่กลางหัวอก มันเป็นตัวจิต ธรรมชาติของมัน นี่พอปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิตหมายความว่า พลังงานนี้ไม่ลือมาที่สมอง มันเป็นจิตสงบแล้วมันออกเดี๋ยวนั้น มันออกรับรู้กันเดี๋ยวนั้น มันถึงไม่มีอดีต อนาคต มันถึงจะเป็นวิปัสสนา แต่ปัญญาที่เขาฝึกกันนี้มันปัญญา จิตมัน ออกมาที่สมองแล้ว แล้วสมองนี่คาดการณ์ สมองนี่คาดหมาย คือสัญญาข้อมูล

นี่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาสมองนี่แหละ เพราะมันยังไม่เป็นสมาธิ เพราะมัน ยังไม่ทวนกระแสกลับไปที่ตัวจิต ปัญญาอบรมสมาธิก็ปัญญาสมอง คือโลกียปัญญา ปัญญาสัญญานี่แหละ แต่เพราะเรามีสติควบคุม สมองนี้มันถึงไม่คิดถึงวัตถุขงนอก สมองนี้กลับคิดย้อนกลับไปที่จิต พอย้อนไปที่จิต ตัวจิตมันเป็นตัวอิสระแล้ว นี่ตัวจิตคือ ตัวสัมผัส เปลือกสัมผัส มันกระทบถึงจะเป็นสติปัฏฐาน ๔

เขาบอกว่าเขาเป็นสติปัฏฐาน ๔ ปฏิบัติสายตรง สติปัฏฐาน ๔ โดยจริง

มึงม่ มึงม่ เขาอธิบายตามตำรา แต่เราอธิบายด้วยการ..เพราะถ้าอย่างนั้นมันฆ่า กิเลสไม่ได้ไง เพราะเราคิด เราทำกันอย่างนั้น เราถึง.. โทษนะ ปฏิบัติฟรีใจ ปฏิบัติสักแต่ ว่าทำกัน เหมือนสอบ ไม่มีสิทธิสอบ แต่เื่องส่งข้อสอบ ไม่มีสิทธิชนะ คะแนนเื่องไม่ถึง แต่ เื่องก็มานั่งสอบกับเขา เขาไม่ตรวจให้มึงหรอก

จิตมันยังไม่ถึงสมาธิ แต่นี้คำว่ามันก็มีข้อโต้แย้งอย่างนี้ แล้วเมื่อไหร่จิตผมจะเป็นสมาธิละ แล้วเมื่อไหร่ผมจะได้วิปัสสนาละ เราถึงบอกว่า จิตเป็นสมาธิแล้วก็ฝึกปัญญาได้ ฝึกปัญญาไปเรื่อยๆ จิตพอสงบแล้วฝึกปัญญา แต่ปัญญอย่างนี้ มันก็ย้อนตอบกลับมาให้ จิตเป็นสมาธิที่มันคงขึ้น จนจิตมันมั่นคงเต็มที่แล้ว

เห็นไหม หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะ เราจะยกสององค์นี้เท่านั้น เพราะเรามั่นใจสอง องค์นี้มาก หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกเลย “อายตนะทั้งหลาย ธาตุ ๔ จันท์ ๕ เป็นได้ทั้งสมถะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา” หลวงตาพูดบ่อยมาก แต่คนจับประเด็นนี้ไม่เป็น หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะพูดเรื่องนี้บ่อยมาก เห็นไหม

วันนี้ตอนเช้าเราก็พูดบอกว่า ที่เวลาเขาภาวนากันเห็นไหม อย่างที่ว่าเขาฟังแล้ว เขาไปรายงานกัน เขาบอกหลวงตาท่านบอกนะ นี่คือนะเป็นฃราวาส ถ้าเป็นพระเราจะดี ให้หลงทิศเลย แล้วพอเขาภาวนาแล้วเขาไปถามหลวงตาว่าใช่ไหม

ใช่ ก็ใช่ของสมถะไง แต่เขาบอกว่า ใช่ เขานึกว่าวิปัสสนา เพราะคนมันอยากได้ ตรงนั้น อ้าว โยมทำแล้วจิตมันสงบแล้วใช่ไหม ก็ใช่ แต่เขาไม่ถามว่าอันนี้เป็นวิปัสสนา หรือเป็นสมถะ ถ้าถามอย่างนี้ปั๊บ หลวงตาจะเขกเลย เราไม่พูด สมถะวิปัสสนาอย่ามาพูด ไอ้พวกมานอย่ามาพูด เพราะพูดแล้วคนมันติด หลวงตาจะไม่ตอบปัญหาเรื่องอย่างนี้ หลวงตาจะไม่พูด ถ้าเฝ้าพัฒนาไปเดี่ยวเฝ้าจะรู้เอง

แต่ของเขานี้เขาพูดว่านี้เป็นวิปัสสนาๆ

แล้วภูขอคุณผล เราพูดบ่อยนะว่า ในวงปฏิบัติในพวกอภิธรรมทั้งประเทศไทยเลย

แต่วงกรรมฐานเรามันแค่ ๕ เปอร์เซนต์ในประเทศไทยนี้ แต่เวลาเสร็จแล้วนะ ครูบาอาจารย์เราเวลาล่วงไปแล้ว เผากระดุกเป็นพระธาตุหมดเลย แล้วของเขามีสักคนใหม่ เราจะบอกว่าทำเปล่าๆ ทำแล้วไม่มีผลตอบแทน ของเราตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มา แม้จีแก้วกระดุกเป็นพระธาตุหมด นี่ก็ผลตอบแทนความเป็นจริง

แล้วของเขามันมากกว่าเราใช่ไหมทั้งประเทศเลย ทั้งประเทศเลยขอคุณคนเดียว ก็ ตรงนี้ไง สติปัฏฐาน ๔ ใจ เพราะมันไม่มีจิตใจ จิตตานุสติปัฏฐาน ตัวจิต ตัวจิตสงบนี้ เรา ถึงได้แย้งพวกอภิธรรมที่เขาพิมพ์อสุภะแจก อสุภะแจก เราบอกอสุภะไม่ได้เกิดที่นั่น อสุ

กะเกิดเพราะจิตเห็น จิตเห็นจึงเป็นอสุกะ แต่เขาไปพิมพ์หนังสืออสุกะมาแจกออกนี่เป็นอสุกะ กูบอกถ้อยคำอย่างนี้เป็นอสุกะนะ กูจะแขวนรอบตัวกูเลย แล้วกูเป็นอสุกะ กูจะได้เห็นอสุกะ

คิดแบบโลก คิดแบบวิทยาศาสตร์ นี่ไงที่ว่าผิด ผิด วิทยาศาสตร์ เวลาเราอธิบายธรรมชาติ เราก็พยายามอธิบายให้เป็นวิทยาศาสตร์เพื่อจะให้เราเข้าใจได้ แต่เวลาปฏิบัติแล้วมันไม่เป็นอย่างนี้หรอก แล้วพอเขาคิดแบบวิทยาศาสตร์ คิดแบบสำเร็จรูปใช้ไหม เขาก็คิดว่าทำอย่างนั้น อย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น

ไม่ใช่! ไม่ใช่เพราะตัวแปรมหาศาลเลย ตัวแปรเพราะกรรม ตัวแปรเพราะวาสนา บารมี การกระทำ จริตนิสัย เราพูดได้แย่งเรื่องนี้บ่อยมาก ว่าผู้ที่ปฏิบัติพิจารณาทุกทั้งหมด เวลาปฏิบัติแล้วไม่เหมือนกันสักคน เพราะไอ้ตัวแปรนี้มันไม่เหมือนกัน ทำเหมือนกันหมด เหมือนนักเรียนในห้องเรียนเหมือนกันหมดเลย แต่ความรู้ไม่เท่ากันนะ เกิดจากการศึกษาของเขา จากสมองของเขา เรียนตำราเดียวกัน คนสอนอาจารย์คนเดียวกัน เหมือนกันหมดเลย แต่ความเข้าใจความรู้ของคนไม่เท่ากัน

จิตก็เหมือนกัน ฉะนั้นไม่ต้องไปตกใจ มีคนถามเยอะมาก แล้วเมื่อไหร่มันจะได้สงบละ แล้วเมื่อไหร่มันจะได้วิปัสสนาละ

มีปัญญาแล้วไล่เลย ใช้ปัญญาได้ มันจะเป็นสมณะที่หลงตา กับ หลงปุ่เงียะ ท่านว่านะ มันเป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา สมณะคือเก็บกำลัง เก็บให้จิตมันคง แล้วทำซ้ำๆ ไปอย่างนั้นนะ แล้วพอมันคงมีกำลังแล้ว พอมันทำไปอีก มันจะเป็นวิปัสสนาโดยสัจจะ แล้วเป็นวิปัสสนาจิตนี้รู้เองเลย

หลงตาบอกจิตนี้รู้ก่อน ใครจะเป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา ตัวเองต้องรู้ก่อน นี่ตัวเองไม่รู้ ผมเป็นอะไรครับ ผมเป็นอะไรครับ ก็เป็นหมาไป

นี่ตรงที่จิตสงบ เราถึงบอกหลงปุ่มัน หลงตาท่านพูดบ่อย หลงปุ่มันเวลาเทศน์นะ ทำความสงบของจิตก่อนเลย เริ่มจากความสงบก่อน แล้วขยับขึ้นไป แต่ถ้าเป็นคนอื่นเทศน์ทั่วไปนะ สัตก่อน เพราะอะไร เพราะเขาไม่รู้จักความสงบ ไม่รู้เลยวิปัสสนา เขา

ไม่รู้อะไรเลย แต่เขาพูดตามตำรา แล้วตำราไหนจะอธิบายได้ละ ก็สับสน ต้องทำกันอย่างนั้น อย่างนั้นนะ ต้องมีอย่างนี้ อย่างนี้นะ

โทษนะ มึงทำเป็นหรือเปล่า มึงทำได้จริงหรือเปล่า

สติปัฏฐาน ๔ ต้องจิตสงบก่อน ตรงนี้เป็นหลักเลย ถ้าจิตยังไม่สงบ มันเป็นสมถะ ไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ไม่ใช่วิปัสสนาใจ สติปัฏฐาน ๔ อริยสัจ ๔ มันเป็นหัวใจ มันเป็นเรื่องที่เราจะก้าวเดินออกไป นี่พอจิตเรายังไม่ถึง มันก็ฤทธิชัยไพร่ ทำความสงบของจิต แต่เพราะเขาไม่มีสติปัฏฐาน ๔ เขาก็เลยเป็นฤทธิชัยไพร่ตลอดไป แต่ถ้าเขาทำจิตเขาสงบแล้ว ก็มาวิปัสสนาเป็นสติปัฏฐาน ๔ เขาจะเป็นพระอริยบุคคลขึ้นมา แต่พวกเขารบอกเป็นสติปัฏฐาน ๔ โดยที่ฤทธิชัยไพร่ยังไม่ได้เป็นเลย

มันกลับกัน มันกลับกันเพราะอะไร เพราะนี่เป็นปัญญาชนใจ เพราะเรามีการศึกษา แล้วเราศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า เราเข้าใจว่าเป็นอย่างนั้น เราเข้าใจว่า..เราถึงบอกใจ ใจสกปรกกำเเพรมาใจ เพราะใจมันสกปรกกำเเพรธรรมะพระพุทธเจ้ามา แต่ถ้าใจมันสะอาดคนะ ธรรมะพระพุทธเจ้ามาอยู่ในหัวใจเราแล้วใช่ไหม

หลวงตาจะบอกเลย “หนอนแทะกระดาศ” ปลวกมันกินทั้งเล่มเลยนะ ปลวกมันไม่ได้เป็นพระอรหันต์นะมึง พระไตรปิฎกนี้ ตามวัดปลวกมันกินนะ เขาต้องป้องกัน ปลวก ปลวกมันกินเข้าไปเลย เราแค่อ่าน (หัวเราะ) เรายังไม่ได้เป็นพระอรหันต์เลย

ถ้าใจมันดีแล้ว โธ่ ธรรมะเรามันเข้าเป็นอันเดียวกันนะ มันเป็นเรื่องที่ดีมากๆ ฉะนั้นทำจิตให้สงบ ไม่ต้องไปห่วง แล้ววิวัฒนาการของมัน พัฒนาการของมัน มันเป็นเรื่องของมันโดยธรรมชาติเลย เป็นที่ดีขึ้นไปเลย ถ้าเราคืออย่างนั้น เราทำตามนั้น เราดีตามนั้น เราเป็นตามนั้น ถ้าเราจะเอาใจเราอัปเกรดให้ขึ้นเป็นอย่างนั้นๆ

ไม่มีทาง แล้วเสียหายด้วย

โยม ๒ : หลวงพ่อคะที่มีพระอาจารย์ท่านหนึ่งสอนเวทนาวิปัสสนา ให้ดูแต่เวทนาพิจารณาไป... ให้ดูแล้วก็จับ... แล้วบอกเป็นทาน สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ... (เสียงถามไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ถ้ามันพิจารณาเวทนา อ้าว ถ้าพิจารณาเวทนา เราก็คือเวทนาอยู่ พิจารณาเวทนาอยู่ แล้วเราเป็นสติปัญฐานหรือยัง มันก็หลักการอันเดียวกัน หลักการก็หนึ่งเดียว ถ้าเขาพิจารณาเวทนา ผลของมันก็คือสงบเท่านั้นแหละ จนจิตมันสงบแล้วมันไปเห็นเวทนา มันถึงจะเป็น อย่างเช่นเวทนานี้เห็นไหม บางทีเราเอาไม่อยู่ มันก็ปวดขึ้นมา พอจิตเราสงบแล้วเราออกไปพิจารณาเวทนา มันทันนะ มันปล่อยหมด แต่ถ้ามันไม่ปล่อยนะ ปวดตายท่าเลย

แต่ถ้าพูดอย่างนี้แบบนี้ ถ้ามีองค์ไหนก็แล้วแต่บอกว่า ต้องเป็นทางเดียวนี้ เราสังสาร บางคนบอกต้องผ่านกาย บางคนว่าต้องผ่านจิต

แล้วอย่างหลวงปู่เจี๊ยะไม่พิจารณาจิต พิจารณากายอย่างเดียว หลวงปู่เจี๊ยะเป็นพระอรหันต์ เออ หลวงตาท่านพิจารณากายด้วย พิจารณาจิตด้วย แล้วอย่างถ้าเป็นปัญญาวิมุตตินะ อาจารย์สิงห์ทองกับหลวงปู่ดูลย์นี้เป็นสุขขวิปัสสโกนี้ปัญญาล้วนๆ เลย

ทีนี้จะบอกว่า ถ้าพูดอย่างนี้แล้วนี้ ที่เราสลดใจตรงไหนรู้ไหม ถ้าพิจารณาเวทนาอย่างเดียว หรือกายอย่างเดียวเลยนี้ มันไปปิดกั้นคนอื่นไง เหมือนจรีตนิสัยคนมันหลากหลายไซ้ไหม ไอ้คนตรงมันก็ทำได้ดี ไอ้ตรงๆ สายงานนี้มันทำได้ดีมากเลย แล้วที่ไม่ตรงสายงานนี้ละ ทีนี้สติปัญฐาน ๔ ของพระพุทธเจ้า หรือมันหลากหลาย คือ ให้ทุกสายงาน ทุกความสามารถ ทุกคนที่มีเข้าได้หมดใจ ถ้าเป็นจุดใดจุดหนึ่ง มันเท่ากับไปตัดความชำนาญของคนอื่นหมดเลย

มันก็แปลกใจอยู่ แต่ถ้าเขาสอน..แต่ถ้าเป็นเรานะ ถ้าอย่างนี้แบบนี้ เราจะบอกว่าเหมือนกับเขายังไม่เคยเห็น คือว่าไม่เห็นโลกกว้าง เหมือนกบในกะลา นึกว่ากะลาคือโลก พอออกไปข้างนอก โอ้โฮ เฮ้ย ทำไมโลกมันกว้างขนาดนี้วะ เขาไปสอนอย่างเดียว ใครจะบอกว่าของกูถูก ของคนอื่นผิดนะ กูถูกนะ อย่างเราบอกคนอื่นผิด ผิด ผิด

เราบอกผิดเพราะเขาสอนผิด แต่เราไม่บอกว่าวิธีการนี้ผิดหมดเลย เพราะว่าพระพุทธเจ้าเปิดกว้างมาก กรณฐาน ๔๐ ห้อง หลวงตาบอกขึ้นของปัญญาไม่มีขอบเขต คือปัญญานี้ไปได้ในอากาศ อวกาศได้หมดเลย แล้วมึงจะจำกัดว่ารูไหนของมึง นี่เป็นสังขารมนะ แล้วพอเราสอนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มันก็เหมือนไปจำกัดเฉพาะส่วน อันนี้เราไม่ค่อยเห็นด้วย ไม่ค่อยเห็นด้วย หรือว่าพูดอย่างนี้ไม่เห็นด้วยเลย

โธ! เมื่อก่อนพวกโยมมา พอบอกปฏิบัติแล้วงๆ ไม่มีคุณค่า ไปโกเอ็นก้าดีกว่า  
บอกโกเอ็นก้าสอนดี ภูถามว่า

“โกเอ็นก้าเป็นใคร”

“อ้าว โกเอ็นก้าเขาสอนภาษาอังกฤษนะ”

เขาต้องมีเกรดของเขาแล้ว เวิร์กกรรม!

“โกเอ็นก้าคืออย่างโน้นคืออย่างนี้”

“แล้วพระไม่ดีหรือ เจ้าของศาสนาเลย พระพุทธเจ้าสอนมาอย่างนี้เลย” นี่มันไปดู  
เปลือกนอก แล้วหลงกันไปเอง แต่เนื้เวลาสอนเฉพาะส่วนนี้ แหม แปลกๆ เนาะ แต่ใจเรา  
ไม่เชื่อเลยนะ ถ้าเราเชื่อเพราะอะไร เพราะว่าสติปัญญา ๔ ทุกอย่างมันทำกันไปแล้ว  
เหมือนเราเห็นอาหารทั่วทุกภูมิภาคแล้ว เราบออาหารในโลกนี้มีชนิดเดียวนี้กูไม่เชื่อ  
แต่ถ้าเขาจะคิดของเขาอย่างนั้น ก็เรื่องของเขา

แต่เรามองไปทั่วทุกภูมิภาคนะ มันหลากหลายขนาดไหน อาหารนะ เราจะบอก  
ถ้าใครพูดอย่างนี้ เราจะบอกน้ำพริกถ้วยเดียว ทั้งโลกต้องกินน้ำพริกถ้วยนี้ มีอาหารชนิด  
เดียว น้ำพริกกะปิ ฝรั่งไม่กินแน่ๆ เลย ก็มีอย่างเดียวไง แต่พระพุทธเจ้านี้ โอ้โฮ เปิดหมด  
เลย

ถ้าใครพูดอย่างนี้ปั๊บ เราจับประเด็นอย่างนี้ปั๊บ เราไม่เชื่อเลย เราไม่เชื่อเลย เว้นไว้  
แต่เขาปฏิบัติยังไม่เป็น เพียงแต่เขาคิดของเขาเอง สูตรของเขาที่เขาคิดขึ้นมาเอง แล้ว  
ความจริงไม่เป็นอย่างนั้นด้วย แล้วบางทีเราสงสัยมาก

มันมีลูกศิษย์อยู่คนหนึ่ง เขาบอกต้องผ่านตรงนี้แหละ เขาเรียกว่าผ่านเวทนา มัน  
นั่งที ๑๘ ชั่วโมง ๑๘ ชั่วโมงมันทนนั่งได้ ๑๘ ชั่วโมงนะจนกระดูกนี้ลั่นหมดเลย แล้วพอ  
ออกจาก ๑๘ ชั่วโมงนั้นเข้าโรงพยาบาลเลย

โยม ๑ : ทำขนาดนั้นไม่ได้เลย

หลวงพ่ : เขาคิดอย่างนั้นไง ก็คิดว่าต้องผ่านเวทนาใช้ไหม เราต้องไปเผชิญกัน หลวงตาท่านนั่งตลอดรุ่งตลอดเลยเห็นไหม แต่ท่านบอกไปเรื่อย เพราะอะไรรู้ไหม พอจิตมันลงแล้ว มันอยู่ได้ไม่ตลอดหรอก ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง หรือ ๓ ชั่วโมง ต้องกายออกมา แล้วก็ต้องสู้เข้าไปใหม่

การนั่งหลายๆ ชั่วโมงนี่ะ ท่านบอกเลยนะ หลานเวทนามาก่อน ก็เจ็บปวดเล็กน้อย ลูกเวทนา มา พ่อเวทนา มา ปู่เวทนา มา ชั่วโมงมากขึ้น ความเจ็บปวดจะแรงขึ้น ฉะนั้นถ้าพิจารณาอย่างเดียวนี้นะ ทุกข์มาก เราจะบอกว่า ถ้าพิจารณาอย่างนี้มันจะ..ของเรา ทุกข์นิยมอยู่แล้ว ใครๆ ว่าศาสนาพุทธทุกข์นิยม

บอกไม่ใช่! สัจจะนิยม แต่นี้ฉันจะไปจับให้แบบให้มันเป็นเวทนาอย่างเดียวนะ พวกเราสัจจะนิยมนะ มันเป็นสัจจะความจริง ไม่ใช่ทุกข์นิยม สัจจะนิยมเพียงแต่จิตใจใครชอบอย่างไร ต้องเผชิญอย่างนั้น ไม่ใช่ทุกข์นิยม สัจจะนิยม อริยสัจ! เพียงแต่พวกมันไม่ยอมรับความจริง

บอกจะไม่มีทุกข์ จะมีความสุขอย่างเดียว

เป็นไปได้ไม่ได้ ไอ้พวกเรายอมรับความจริง ไอ้หนึ่งประเด็นหนึ่ง เดียวนี้สมองมันไว พอปุคอย่างนี้ปั๊บนะ ในสมองนี้มันดับแล้ว แต่เพียงแต่หาเหตุผลอธิบายให้เข้าใจ ถ้าฉันบอกไม่ใช่เลย! เดียวโกรธตายเลย หลวงพ่อไม่ฟังเลยนะ แหม หว่าใช้อารมณ์ไง แต่ความจริงคือข้อมูลมันแน่นอยู่แล้ว แค่อ้าปากมันก็จบแล้ว แต่ก็ต้องอธิบาย

โยม ๑ : แล้วจะอยู่กับเวทนา...(เสียงถามไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ถ้าคนเขาเชื่อ คนเขาวิริยะอุตสาหะเขาก็ได้ของเขา แต่คนไม่เป็นอย่างนี้ ไม่ต้องทำหรอก แค่อะไรยังกลัวแล้ว แค่อะไรก็ต้องสู้เวทนายังไม่สู้เลย มันมีอยู่ลูกศิษย์ มีพระอยู่องค์เขาวิ่งไปแล้ว นั่นพิจารณาอย่างเดียวนะ เวลานั้นภavana โทษนะ ผู้หญิงนี่ก็ถึงเพศผู้ชาย ผู้ชายนี่ถึงเพศผู้หญิง แล้วมาเล่าให้เราฟังบอก

“โอ้โฮ ทุกข์ฉิบหายเลย”

“มึงไม่ต้องพิจารณาหรอก เดี๋ยวไปถึงอสุภะต้องเจอแน่นอน ไอ้เรื่องกามราคะ ขึ้นอนาคานี้ มึงต้องมาผ่าน มึงต้องเผชิญ ต้องไปเจอมันข้างหน้าอยู่แล้ว”

แต่เราไปทำตั้งแต่ตอนนี้นะ ให้สู้กับมันอย่างเดียวนะ ไอ้โฮ รุนแรงนะ เราไปเอาถึง นั้นมากระตุ้นเรทตลอดเวลา ทุกข์ตายห่า แล้วพอไปเจอความจริงนะ มันยิ่งกระตุ้นแรงอีก สองเท่า ทุกคนปฏิบัติไปต้องผ่านกามราคะ ต้องเจอทุกคน แต่ถึงเวลาให้เราจิตใจร่างกาย เข้มแข็ง ค่อยเจอมันก็สู้ได้ใช่ไหม นี่เอามาเผชิญตั้งแต่ขั้นแรกเลย

แล้วเขาก็ไอ้โฮ เขาเอามาเล่าให้เราฟัง เราก็อสงสารนะ แต่เขาศรัทธา เขาเชื่อ เขาก็ ทำกัน มันก็ได้ผลนะ ก็เออ ก็สาธุ แต่บอกถ้าไม่สอนอย่างนี้ ถูกแล้วลูกศิษย์กูสู้ไม่ไหว

โยม ๑ : ผมอ่านถึงบทนี้ ที่ท่านอาจารย์เขียนว่าจะมีสองขั้ว แล้วบอกถึงตรงนี้นั้นมี ขั้วเดียว แล้วมันขึ้นมาได้อย่างไร ที่ท่านอาจารย์พูดถึงตอนพิจารณาเรื่องกามนี้

หลวงพ่ : พิจารณาตรงกามนี้มัน สองขั้วโลกมันสองขั้ว แต่ของมันแล้วมันต้องเป็น ตัวมันเอง เราพิจารณาของเราไปนี่ กามราคะนี่นะ กามราคะนี่มันเป็นเรื่องของโลก กาม ฉันทะ ขั้วเดียวนี่กามฉันทะ คือจิตมันต้องพอใจตัวมันก่อน คือถ้าเราไม่มีจิต เราจะบอก เลย ผู้หญิงหรือผู้ชายนี้ถ้าไม่ถูกสเปก มันไม่เอาหรอก คำว่าสเปกคือข้อมูลที่มันพอใจ ถ้า มันพอใจอยู่แล้วนะ สิ่งใดมาถึงมันนี้ มันมีความพอใจ นี่กามฉันทะ แล้วพอใจสิ่งใดออกไป ถึงเกิดเป็นกามราคะ ถึงเกิดอารมณ์ความรู้สึก

ทีนี้เราอยู่กับความรู้สึกจนเคย เราคิดว่าสิ่งนี้คือกามใจ แต่ไม่เข้าใจหรอกว่าตัวมัน เองเป็นกามโดยธรรมชาติ เราอธิบายอย่างนี้ คือตัวมันเองมีฐานะอยู่แล้ว พอสิ่งใดที่มัน พพอใจ มันออกเลย ถ้าตัวฐานะนี้ไม่มี ตัวรองรับข้อมูล ตัวกามฉันทะใจคือมีเรา ถ้าไม่มีเรา ใครจะไปเสพกาม เราทำประจำนะ เอาศพผู้หญิง ศพผู้ชายมาถ่ายกัน มันจะมีอารมณ์ ความรู้สึกไหม เอาศพผู้หญิงผู้ชายมานอนติดกัน คูถิ ศพมันจะเสพกามกันไหม

มันเกิดจากตัวจิต มันเกิดจากตัวกามฉันทะคือตัวมันเองก่อน แล้วตัวมันเองมัน รับรู้ออกมา มันเลยหยาบ หยาบก็คิดว่าแบบอสุภะนี่ไง อสุภะ สุภะ สุภะคือชอบ อสุภะ คือผลักไส แต่ถ้าไม่มีตัวมัน มันจะมีอสุภะ สุภะไหม หลวงตาท่านบอกไว้ “พอพิจารณา

ไปมันจะละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ ไวขึ้นเรื่อยๆ จนถึงตัวมันเอง” คนไม่เคยทำพูดไม่ได้หรอก พูดไม่ถูก แต่มันมาถึงตรงนี้ปั๊บมันโล่งเข้ามา มันถึงทำลายตัวมันเองได้ ครั้น!!

แต่มันต้องหยาบเข้ามา อย่างที่พูดเมื่อกี้ มันต้องหยาบเข้ามา คือว่าพอพิจารณาไป มันเหมือนภาพใหญ่แล้วเราต้องเกาะไปเรื่อยๆ เหมือนภูเขาเราจะย้ายมัน เราจะทำอย่างไร กามราคะ โสภะ เราเกิดตายมาก็แสนที่ล้านชาติ แล้วมันจะไปทำอะไรง่าย ๆ เราก็อยากให้ง่ายแหละ แต่โดยทฤษฎีมานะ ยิงนิมิตมันยิ่งอ่อนโยน โอ้โฮ มันยิ่งร้ายกาจจะกินแบบว่ามันไม่รู้สึกรู้สีกตัวเลยละ ชิมไป เอ้อ มันยังไม่ตื่นเลยนะมัน มันอยู่ในอาณัติแล้ว (หัวเราะ)

แต่จิตจะละเอียดกว่า ธรรมะจะละเอียดกว่า เข้าไปตามทัน เข้าไปชำระล้างกันได้ แล้วทำลายกันได้ นี่ใจธรรมเหนือโลก แล้วเหนือจริงๆ แล้วมหัศจรรย์มาก

**โยม ๑ :** เคยฟังซีดีหลวงตาท่านเทศน์ ท่านก็ว่าท่านสิ้นแล้ว พอดีท่านมาพิจารณาอีกทางหนึ่ง ย้อนกลับเข้ามา

**หลวงพ่ :** ตอนนั้นท่านพิจารณาไป เราเอาคดีนี้มาอ้างบ่อยกับโยมนี่ พอภาวนาเสร็จแล้ว เสร็จแล้วถ้าไม่มีเหตุมีผลเป็นอย่างนี้ ท่านบอกพิจารณาอสุภะไป อสุภะไปแล้ว มันอสุภะไปนะ แล้วอสุภะไขไหม แล้วตัวตนเห็นไหม พอพิจารณาไปมันหายหมด แต่ตัวตนมันยังอยู่ไง พอหายไปปั๊บท่านบอกว่า หายหมดเลย ว่างหมดเลย ว่างเพราะตัวตนเราอยู่ เราเห็นว่างไง เราคิดว่าว่าง เพราะเรารู้ว่าว่างหมดเลย เราว่าไม่มีอะไรเลยนี่ ท่านบอกเลยว่า อย่างนี้ไม่เอา เพราะท่านเรียนเป็นมหายาน

อย่างนี้ไม่เอาเพราะอะไร เพราะไม่มีเหตุมีผล แล้วพิจารณาอะไรก็ได้ไม่ได้เพราะจิตมันกำลังดี พอจิตมันดีมันว่างหมดละ แล้วทำอย่างไร แต่ไม่มีเหตุมีผลด้วย แต่มันว่าง ท่านก็เลยอย่างนั้นเอาสุภะ เอาสวयงามมาแนบไว้ คือว่าเอาสวयงาม เอาสเป็กเรา เอาที่เรารักที่สุด ที่เราชอบที่สุด ที่ยอดที่สุดของภูนี้มาผูกมันไว้เลย ท่านบอก ๒-๓ วันแรกท่านยังไม่รู้สึกตัวนะ วันที่ ๓ ถึงได้ขยับไป ๓ วันนะ

คิดดูสิ ขนาดเอาของที่มันชอบที่สุดไปให้มันกินนะ ๓ วันมันถึงแสดงตัว พอมันขยับ ขยับหมายถึงว่า มันอารมณ์มันจะเกิดไง พอมันขยับ นี่ไงไหนว่าไม่มีใจ ก็เลยไล่เข้าไปเลย นี่เขารู้ปัญญานานาจาสนาบาภิ

อย่างของเราพอว่างๆ ภูก็จะไปนิพพานแล้ว อ่างหมดแล้ว ใสนี้ขนาดอย่างนั้น ท่านยังไม่ยอมรับเลย วาสนาของคนนะ คนเราถ้ามีวาสนามันจะมีอย่างไรรู้แล้วแต่ มันยังต้องหาเหตุผล จนถึงที่สุดถึงจะยอมรับความจริงอันนั้น ถ้ายังไม่ถึงที่สุดไม่ยอมรับความจริงอันนั้น ทั้งๆ ที่ความจริงอันนั้นเราทำขึ้นมาเอง มันความจริง ๗๐ - ๘๐ เปอร์เซนต์ที่มันอยู่กับเราแล้ว

แต่อย่างที่ว่ามันยังหลบอยู่ แล้วถ้าปล่อยนะ เดียวมันก็แข็งแรงขึ้นมา แล้วกว่าจะไล่เข้าไป หดคัดทอนมันจนกว่าจะเหลือแก่นั้น ทุกข์มากนะ ทุกข์มากหมายถึงลงทุนลงแรงมาก คติธรรมอันนี้ เรามาอ้างให้ลูกศิษย์ที่มันบอกว่า มันจะเป็น จะเป็น ถ้าไม่มีเหตุผล ใช้ไม่ได้ หลวงตาท่านทำอย่างนี้ อย่างนี้เลย ว่างๆ มา ภูก็สร้างภาพว่างได้ทั้งนั้นละ แล้วทำไมมันว่างละ ไม่รู้ ทำไมมันว่าง ไม่รู้ละแต่ว่าง แล้วจะให้รับประกันด้วย เวรเอ๊ย เราก็เลยเป็นอาจารย์ชื้อบื้อนะสิ

แต่นี้จะพูดอะไรเอง บางทีมันพูดได้ไม่ถนัดใจ มันต้องเอาครูบาอาจารย์มาอ้าง กันตัวเราออกไป มันจะได้ไม่มีเขากับเราทะเลาะกันไง กันไว้ทะเลาะกันด้วย กันแบบว่า เขาจะหาว่าเราอวดคิבודดีด้วย อวดคิבודดีต่อไปมันจะเป็นโทษกลับมาทำลายเรา เพียงแต่เราจะพูดสัจจะความจริง แล้วเอาครูบาอาจารย์มาอ้างอิง เพื่อไม่ให้โทษมันย้อนกลับมาถึงเรา

จะนั้นเวลาปัญหามันเกิด มันเป็นอย่างนั้น แล้วถ้าคนเป็นนะ มันจะเคลียร์ได้ แล้วถ้ายังไม่เชื่อหรืออย่างไร ก็พิสูจน์กัน พิสูจน์ก็ทำไป เดียวเขาต้องเป็นเอง ไฟเอ็งจับเมื่อไหร่ก็ร้อน กิเลสยังมีอยู่เดี๋ยวมันแสดงตัว ของมีอยู่ ลืมไว้ที่ไหนก็แล้วแต่ เดียวก็เจอของลืมอยู่ข้างนอก แต่จิต กิเลส มันอยู่ด้วยกัน ลืมขนาดไหนเดี๋ยวมันเหมือนเห็ดเลข หุบขึ้นมาแล้วบานเลย เดียวมันจะรู้

มันต้องมีย่างนี้ การจะผ่านขั้นตอนแต่ละขั้น มันจะล้มลุกคลุกคลานทุกคน มันจะต้องสมบุกสมบัน การสมบุกสมบันมันจะเห็นผล แล้วพอคนอื่นมาทำ มันถึงเวลาใคร

มาจะสงสาร สงสารเพราะอะไร เพราะเราสมนุกสมบั้นมาแล้ว เราทุกข์ยามมาแล้ว แล้วเขาเป็นอย่างนั้นค้อย่างกัน ข้างหลังเบื้อแล้วนะ

โยม ๒ : หลวงพ่อเจ้าคะ หลวงพ่อบอกว่าสมมุติว่าจิตเป็นเนื้อสัมผัสนะคะ แล้วสติ

หลวงพ่อ : สติไม่ใช่จิต สติเกิดจากจิต สติเกิดได้ทุกเมื่อ ระลึกถึงได้ตลอด ถ้าเป็นสัมผัสเปลือกสัมผัสแล้วนี้ มันต้องมีสติพร้อม ถ้าไม่มีสติพร้อม มันจะเกิดอย่างนี้ไม่ได้ สติมันเกิดแล้ว นี่สติเกิดจากจิต เช่น เราะระลึกพุทโธ พุทโธนี้ ใหม่ๆ สติจะดีมาหลาย แล้วเดี๋ยวกี้เลือนหายไป สติเราต้องฝึกตลอดจนมันจะชำนาญ จนเราเข้าใจเลย เราขยับ เอื้อะ เอื้อะ สติมันจะดีกับเราตลอด

สติเกิดจากจิตไม่ใช่จิต มรรค ๘ สติด้วย ฉะนั้นสติมันก็เป็นอันหนึ่งในมรรค ๘ ถ้ามันสมคูลแล้วมันเกิดพร้อมมา ก็มันมีสติในนั้นในตัวพร้อม ถ้าไม่มีสติงานที่ทำอยู่ไม่มาถึงสัมผัส เปลือกสัมผัส แน่นอน เพราะมันมีสติรองรับขึ้นมาตลอด มันถึงเห็นเนื้อสัมผัส เปลือกสัมผัส กระทบกัน เพราะสติมันพร้อม ถ้าไม่พร้อมนะ เออ เออ มั่วเลย แต่นี้จะไปแยกสติเป็นส่วนหนึ่ง ไม่ได้

มันถึงเวลาแล้วมรรค ๘ เห็นไหม มรรค ๘ ส่วนผสมของ ๘ หน่วยกิตนี้ มันจะรวมตัวกันเป็นมรรคสามัคคี วีบ ไอ้ตรงนี้ก็ป็นจุดหนึ่งที่จะรู้ว่าเป็นหรือไม่เป็น จุดที่มรรครวมตัวแล้วสมุจเฉทปหาน สมุจเฉทปหานคือการที่มรรครวมตัว เป็นมัชฌิมาปฏิปทาที่สมคูลแล้วรวมตัว พับ แยกออกหมดเลย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จิตรอดออกไปเลย

หลวงตาบอก “เหมือนกับความคิดกับจิตแยกออกจากกันเป็น ๓ ทวีปเลย”

ชัดเจนมากๆ ขยัน ขยันคือทรัพย์ของเราละ

เวลาลูกศิษย์มา เขาบอกว่า “เขาก็สบายแล้ว ดีแล้ว ทำไมต้องมาทำ”

เราบอก “นี่สมบัติสาธารณะนะ โยมไม่มีสมบัติประจำตัวกันเลยนะ”

แก้ว แหวน เงิน ทอง มันเป็นสมบัติสาธารณะ เราตายไปมันไม่ไปกับเราหรอก มันจะไปกับเราความดีความชั่ว แต่เราปฏิบัติถึงที่สุดแล้ว นี่สมบัติของเรา เพราะมันเกิด

จากจิต มันอยู่กับจิต เวลาตายคือจิตมันออกจากร่าง คือเขาเอาสมบัติของเขาไปด้วยใจ จิตนี้ สมบัตินี้ มันอยู่กับจิตเลย มันไปกับจิต แต่แก้ว แหวน เงิน ทอง มันเป็นวัตถุอยู่ข้างนอก มันไม่ไปกับเราหรอก เราตายไป มันก็ไม่ไปกับเรา มันนอนอยู่ที่นั่น มันไม่ขยับมากับเราหรอก

อันนี้ถึงให้ทำ ครูบาอาจารย์ของเรา เราถึงได้เปรียบเทียบ หลวงตานี้หาเงินเป็นหมื่นๆ ล้านเลย แต่ตัวท่านเองไม่ได้อะไรเลย ท่านไม่เอาอะไรเลย เพราะจิตของท่านอิ่มพอแล้ว แต่เราไปดูกัน โอ้โฮ นั่นวัตถุมาก นี่เหมือนกัน ข้าวของหรือสัมภาระ การกระทำนี่ก็เพื่อสังคมโลก แต่พวกเราต้องเอาสมบัติของเรากันให้ได้ สมบัติส่วนตัวคือใจเรานี้ ไม่มีอะไรมีคุณค่าเท่าใจ

เราก็พูดเหมือนเลียนแบบหลวงตานี้ ใจสำคัญมากที่สุด

“ถ้าสำคัญมากที่สุดก็ไม่ต้องกินสิ” นึกว่ากินแล้วก็พอ เขาว่ากันอย่างนั้น

เวรเอ๊ย ใจมันสำคัญ แต่นี่สำคัญมันต้องมีอาหารที่สมดุลของมันด้วย คือ ธรรมชาติเองเองไม่ได้ เราต้องหาของเราเนาะ จบเนาะ เอวัง